

กระบวนการการทำงานของนักเขียนนักข่าว Section Outlook

การนำเสนอสารคดีหน้า 1 ของนักเขียนนักข่าว Outlook นั้นประกอบไปด้วยกระบวนการและปัจจัยต่าง ๆ มากมาย จากการศึกษาพบว่ากระบวนการเขียนสารคดี หรือการทำงานของนักเขียนนักข่าว Outlook มีลักษณะการทำงาน หลักเกณฑ์ และวิธีการ รวมทั้งปัญหาและข้อจำกัดต่าง ๆ มากำหนดดังจะกล่าวถึงต่อไป และเพื่อให้เห็นภาพของการทำงานของนักเขียนนักข่าว Outlook ชัดเจนจึงขอกล่าวถึงลักษณะโดยทั่วไปขององค์กรหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์

1. ลักษณะโดยทั่วไปขององค์กรหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์

หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์เป็นหนังสือพิมพ์รายวันภาษาอังกฤษ ที่ตีพิมพ์โดยบริษัทโพสต์พลับลิชชิง จำกัด (มหาชน) ซึ่งผู้ที่ทำให้กำเนิดหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ก็คือ นาวาตรี อเล็กซานเดอร์ วิลเลียม แมคโดนัล โดยเริ่มตีพิมพ์ฉบับแรกเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2489

ปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่า หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ เป็นหนังสือพิมพ์รายวันภาษาอังกฤษที่มีอายุเก่าแก่ที่สุดที่ยังคงจำหน่ายในปัจจุบัน โดยมีผู้ออกหุ้นเป็นคนไทยประมาณ 80 % และหุ้นทั้งหมดซื้อขายโดยผ่านตลาดหลักทรัพย์ (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ในภาคผนวก ก.)

ตามหลักการโดยทั่วไปแล้ว การทำงานในแต่ละหน่วยงานหรือในแต่ละองค์กรนั้นจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์หรือวัตถุประสงค์ ซึ่งจะต้องระบุเป็นลายลักษณ์อักษร ทั้งนี้เพื่อให้ดูเป็นสิ่งที่น่าเชื่อถือ และเพื่อให้บุคลากรทุกคนที่อยู่ภายในหน่วยงานหรือในองค์กรยึดถือและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด รวมทั้งเพื่อเป็นกรอบในการทำงานและจัดหาบุคลากรที่มีคุณภาพ เพื่อมาดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เหล่านั้น

จากการศึกษาพบว่า องค์กรหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์มีนโยบายโดยรวมในการบริหารงาน 3 ประการ คือ เสนอข่าวที่ถูกต้อง รวดเร็ว มีประโยชน์ต่อประเทศชาติ และประชาชนโดยส่วนรวม เสนอบทความแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อสาธารณชนและรัฐบาล และการให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ที่ตกเป็นข่าวโดยพยายามติดต่อสัมภาษณ์ตามความเป็นจริง นโยบายทั้ง 3 ข้อนี้จัดว่าเป็นนโยบายหลักของการบริหารและกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษรใน Board of Investment ของบริษัทฯ เมื่อปี พ.ศ. 2489 รวมทั้งยังไม่ปรากฏว่ามีการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงใด ๆ และเป็นที่ยอมรับร่วมกันว่าผู้บริหารองค์กรหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ยังใช้นโยบายทั้ง 3 ประการนี้บริหารองค์กรจนถึงปัจจุบัน (บทสัมภาษณ์ วีระ ประทีปชัยกร, ผู้ช่วยบรรณาธิการข่าวหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ อ้างถึงใน พาพร จินดาวงษ์, 2533)

ดังนั้น อาจวิเคราะห์ได้ว่า นโยบายทั้ง 3 ข้อนี้สะท้อนให้เห็นถึงอุดมการณ์ของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ในการรับใช้สังคมตามแนวคิดหน้าที่ของสื่อมวลชน ส่วนวัตถุประสงค์ทางด้านธุรกิจนั้นไม่ได้ระบุเด่นชัด

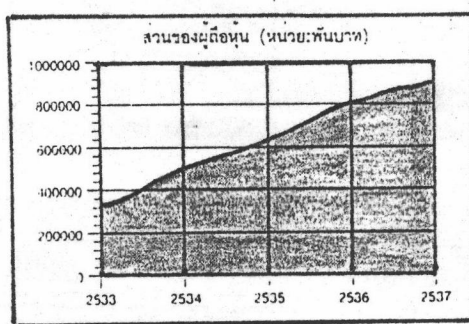
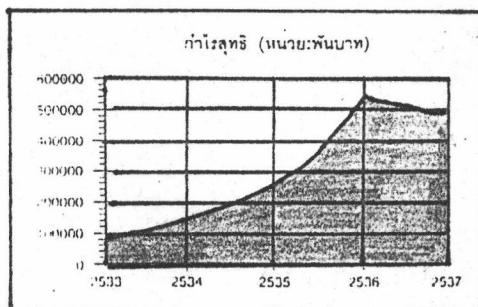
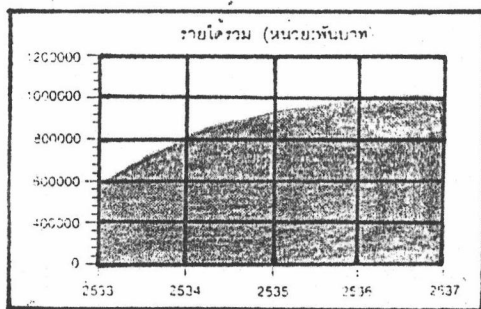
สำหรับการจัดองค์กรในด้านบุคลากรขององค์กรหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ระดับคือ ระดับกรรมการบริหารบริษัท และระดับผู้ปฏิบัติการ ซึ่งในระดับผู้ปฏิบัติการนี้ จะชอกล่าวถึงเฉพาะแผนก Outlook เนื่องจากเป็นกลุ่มที่ใช้ศึกษาวิจัยของงานวิจัยชิ้นนี้ รวมทั้งอาจกล่าวได้ว่าแผนก Outlook เป็นหนึ่งในหน่วยงานต่าง ๆ ที่จัดว่าสำคัญอันเป็นมันสมองที่ทำให้กระดาษเปล่งกลายเป็นเนื้อหาสาระสำหรับผู้อ่าน

และในฐานะที่องค์กรหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์มีหน้าที่ในการผลิตสินค้าหรือบริการซึ่งในขั้นนี้ก็คือ การให้ข้อมูลข่าวสาร การนำเสนอความ บทความวิเคราะห์ สารคดี และความบันเทิงต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า ซึ่งในที่นี้ก็คือผู้อ่าน ดังนั้น การให้ได้มาซึ่งสินค้าและบริการดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้นนั้น องค์กรหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์จึงต้องนำเอาเทคโนโลยีใหม่ ๆ และเครื่องอำนวยความสะดวกทางด้านสื่อสารมาใช้ในการงานด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นงานทางด้านการบริหาร งานจัดการ งานด้านเทคนิค งานด้านการผลิต หรืองานด้านธุรการ อาทิ เครื่อง

ไมโครคอมพิวเตอร์ โทรทัศน์ภายในที่ทันสมัย วีดิโอเท็กซ์ เทเลเท็กซ์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ แฟกซ์ หรือเครื่องพิมพ์อัลลอยล์ (Allied Printer) เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรภายในองค์กรได้นำเอาเทคโนโลยีต่าง ๆ เหล่านี้มาประยุกต์ใช้ในงานด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นงานด้านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือการ์ตูน ก็สามารถนำเครื่องพิมพ์อัลลอยล์มาประยุกต์ใช้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิตขององค์กรฯ

และนอกจากจะรับงานภายในขององค์กรฯ เองแล้ว ทางฝ่ายผลิตก็ยังรับงานจากภายนอก เช่น การรับพิมพ์แผ่นพับ โฆษณา หรือใบปลิวต่างๆ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า เป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่องค์กรฯ อีกทางหนึ่งด้วยเช่นกัน

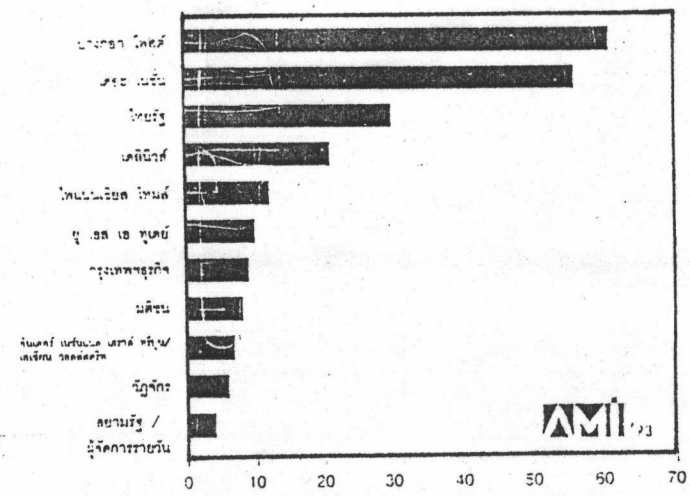
นอกจากนี้ ด้วยรากฐานทางด้านเศรษฐกิจที่มั่นคง และเป็นมาตรฐานอันสืบเนื่องมาจากการนำบริษัทโพสต์พับลิชซึ่งเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์เมื่อปี พ.ศ. 2527 รวมทั้งการได้รับการยกย่องจาก Based Asia Letter-Hong Kong ในปี 2529 ว่าเป็นหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษที่ดีที่สุดใเอเชีย (พาพร ศิริจินดาวงษ์, 2531) จึงทำให้ไม่ว่าจะเป็นการนำเสนอข่าว บทความ บทวิเคราะห์ รวมทั้งสารคดีของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ได้รับความเชื่อถือจากผู้อ่าน ซึ่งเมื่อพิจารณาหลักฐานรายงานประจำปี 2537 พบว่า รายได้รวม กำไรสุทธิ และอัตราส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทบางกอกโพสต์พับลิชซึ่งฯ มีเพิ่มมากขึ้นนับตั้งแต่ พ.ศ. 2533 เป็นต้นมา (ดังแสดงในแผนภาพข้างล่าง)

ที่มา : รายงานประจำปี 2537 บริษัทโอสถพัฒนาลิขซึ่ง จำกัด (มหาชน)

(หมายเหตุ: จากแผนภาพข้างต้น เมื่อพิจารณาจะพบว่าในปี พ.ศ. 2536 ยอดกำไรสุทธิของบริษัทโพสต์ฯ นั้นลดลง ทั้งนี้สืบเนื่องจากบริษัทโพสต์ฯ ได้ขยายธุรกิจด้านการพิมพ์ โดยในครึ่งหลังของปีดังกล่าว บริษัทโพสต์ฯ ได้เข้าไปในตลาดหนังสือการ์ตูน และนิตยสารภาษาไทย ฉะนั้นการลงทุนในระยะแรกของธุรกิจเหล่านี้ย่อมจะกระทบถึงผลกำไรของบริษัท ประกอบกับการขาดทุนของหนังสือพิมพ์สยามโพสต์ ที่คาดหมายกันไว้แล้วสำหรับ 3 ปีแรก จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้บริษัทโพสต์ฯ มีผลกำไรลดลงในปี พ.ศ. 2536 (กนต์ธีร์ ศุภมงคล, 2537 อ้างถึงในรายงานประจำปี 2537, บริษัทโพสต์พลับพลึง จำกัด (มหาชน))

นอกจากนี้จากหลักฐานผลการสำรวจกลุ่มผู้อ่านหนังสือพิมพ์ของบริษัท Asia Marketing Intelligence (AMI) พบว่า หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ได้รับความนิยมจากผู้อ่านมากถึง 64 % เมื่อเปรียบเทียบกับหนังสือพิมพ์ฉบับอื่น ๆ ที่มีจำหน่ายอยู่ในท้องตลาด ดังแผนภาพต่อไปนี้

ที่มา : รายงานประจำปี 2537 บริษัทโพสต์พลับพลึง จำกัด (มหาชน)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงอาจกล่าวได้ว่า หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์เป็น 1 ใน 4 ของหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษที่ได้รับความนิยมฉบับหนึ่ง

ดังนั้น การพยายามปรับเปลี่ยนทั้งในด้านรูปแบบและเนื้อหาของการนำเสนอข่าว บทความ บทวิเคราะห์ สารคดี และสาระความบันเทิงต่าง ๆ ของคอลัมน์ หรือของเซกชัน (sections) ต่าง ๆ ของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ก็เพื่อเป็นการปรับตัวและพยายามที่จะดำเนินกิจการขององค์กรฯ ให้อยู่รอดภายใต้สภาวะแวดล้อมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง คู่แข่ง และเทคโนโลยีที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป อย่างเช่น การเพิ่ม Supplement ต่าง ๆ เช่น Post Database Horizontal หรือ Comics เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความบันเทิง และได้รับสาระความรู้ในแง่มุมต่าง ๆ ที่แปลกใหม่เพิ่มขึ้น

และที่สำคัญ จากเหตุผลการปรับเปลี่ยนรูปแบบและเนื้อหา นี้ อาจวิเคราะห์ได้ว่าเป็นจุดกำเนิดของ Outlook Section ซึ่งการเพิ่ม section นี้เข้ามา ก็เพื่อสร้างรูปแบบและการนำเสนอเนื้อหาใหม่แก่ผู้อ่านโดยทำให้ผู้อ่านไม่จำเจกับการนำเสนอข่าวเพียงอย่างเดียว

2. Outlook Section จากหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์

ในหัวข้อนี้จะวิเคราะห์และนำเสนอในประเด็นต่อไปนี้

2.1 จุดกำเนิด Outlook Section และลักษณะทั่วไปของแผนก Outlook

2.2 วัตถุประสงค์หลักในการทำงานและการนำเสนอสารคดีของนักเขียนข่าว Outlook

2.1 จุดกำเนิด Outlook Section และลักษณะทั่วไปของแผนก Outlook

ภายในองค์กรหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ ประกอบไปด้วยฝ่ายและแผนกต่าง ๆ มากมาย

ซึ่งภายในฝ่ายหรือแผนกต่าง ๆ เหล่านั้น ก็จะมีบุคลากรที่มีความชำนาญงานแต่ละด้านแตกต่างกันไปรับผิดชอบอยู่ และบุคลากรเหล่านี้จะเป็นผู้ที่ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ อันได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์อัลลอยด์ และอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อนำมาผลิตงานในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นงานด้านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร การ์ตูน หรือธุรกิจด้านอื่น ๆ ให้แก่ผู้อ่านหรือลูกค้า

Outlook Section เป็นส่วนที่ 3 ของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ ซึ่งดูแลและรับผิดชอบโดยแผนก Outlook (Outlook Department) และแผนก Outlook นี้เป็นหน่วยงานหนึ่งภายในกองบรรณาธิการ (Editorial Department) ของบริษัทโพสต์พลิบลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)

จากการศึกษาถึงจุดกำเนิดของ Outlook Section สนิทสุดา เอกชัย (2537) นักเขียนสารคดีที่มีความชำนาญ และมีประสบการณ์อยู่กับการเขียนสารคดีมาเป็นเวลาหลายปี อธิบายว่า ในอดีตนั้น Outlook Section มีพัฒนาการมาจากหน้าข่าวสังคม ซึ่งหน้าข่าวนี้นำเสนอข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับบุคคลในแวดวงสังคมว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร และอย่างไร ต่อมาทางองค์กรโพสต์พลิบลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน) จึงเกิดความคิดว่า ควรจะทำอะไรที่แปลกใหม่ และมีสาระประโยชน์แก่ผู้อ่าน ทั้งนี้จุดประสงค์หลักนั้นได้กล่าวไปแล้วข้างต้นว่า เพื่อเป็นการสร้างจุดดึงดูดผู้อ่านอันจะนำไปสู่การเพิ่มยอดขาย ดังนั้นทางองค์กรฯ จึงได้พัฒนาทั้งด้านรูปแบบและเนื้อหาของ Outlook จากเดิมคือ ข่าวสังคมทั่วไปมาเป็นการนำเสนอสารคดีภาษาอังกฤษเมื่อปี พ.ศ. 2529 ซึ่งก็คือ Outlook Section ในปัจจุบันนี้

สำหรับส่วนประกอบ (composition) ของ Outlook Section นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 นั้นพบว่าไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงมากนักซึ่งเนื้อหาภายใน Section จะประกอบด้วย สารคดีหน้า 1 สารคดีหน้าหลัง ข่าวหรือโปรแกรมเหตุการณ์ นิทรรศการ และรายการบันเทิงอื่น ๆ ข่าวแจกจากหน่วยงานของเอกชนและขององค์กรรัฐ ภาพข่าวสังคม บทสัมภาษณ์ การ์ตูน พยากรณ์ชะตาชีวิต จดหมายถึง Ann Leanders (เป็นคอลัมน์ตอบปัญหาชีวิตซึ่งปัจจุบันมีส่วนของ Miss Manner ที่มีลักษณะการตอบปัญหาชีวิตเช่นเดียวกันเพิ่มเข้า) และเกมส์อักษรไขว้ แต่สิ่งหนึ่งที่นับได้ว่ามีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอยู่เสมอมาเสมอก็คือ ส่วนของเนื้อหาสารคดี โดยเนื้อหาในระยะแรกนั้นค่อนข้าง

ข้างจะจำกัดอยู่ในวงของศิลปและวัฒนธรรม แต่ในปัจจุบันพบว่า เนื้อหาของสารคดี Outlook Section มีการแตกประเด็นออกไปมากมาย เช่น เรื่องของสิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์การแพทย์ กีฬา เป็นต้น ซึ่งสาเหตุของการพัฒนาเนื้อหาดังกล่าว น่าจะสืบเนื่องมาจากปัจจัย 2 ปัจจัย คือ การเกิดขึ้นมาของ "Focus" จากหนังสือพิมพ์เดอะเนชั่น ในปี 2532 ที่นำเสนอสารคดีภาษาอังกฤษ เช่นเดียวกันและลักษณะของ "ผู้อ่าน" ในปัจจุบันที่นิยมเสพสื่อลักษณะที่เป็นสารคดีมากขึ้นดังนั้นปัจจัยทั้ง 2 ปัจจัยดังกล่าว จึงนับได้ว่าเป็นปัจจัยที่เป็นแรงกระตุ้นให้ทางองค์กรหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ โดยเฉพาะทางแผนก Outlook จำเป็นต้องพัฒนารูปแบบและเนื้อหาภายใน Outlook Section อยู่ตลอดเวลา

อนึ่ง เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบส่วนประกอบของเนื้อหาภายใน Outlook Section กับหนังสือพิมพ์ภาษาต่างประเทศซึ่งในงานวิจัยนี้ได้ใช้หนังสือพิมพ์ South China Morning Post ของฮ่องกง พบว่ามีการจัดส่วน(section) คล้ายคลึงกับหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ และมีส่วนของ "Focus" อันประกอบไปด้วยสารคดี บทสัมภาษณ์ ข่าวหรือโปรแกรมของเหตุการณ์ นิทรรศการ การ์ตูน crossword การแจ้งราชการของโทรทัศน์และเคเบิลทีวี เป็นต้น ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าลักษณะรูปแบบและองค์ประกอบภายใน Outlook Section น่าจะมีรูปแบบตามระดับหนังสือพิมพ์สากล

2.2 วัตถุประสงค์หลักของการนำเสนอสารคดีของนักเขียนนักข่าว Outlook

เมื่อพิจารณาแผนภาพของ McQuail ดังที่เสนอในบทที่ 2 สามารถวิเคราะห์ได้ว่าแผนก Outlook ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งในองค์กรหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์นั้น นอกจากจะต้องปฏิบัติตามกรอบ (นโยบายหลัก) ที่ทางองค์กรฯ ได้ตั้งไว้ 3 ประการดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้นแล้ว นักเขียนนักข่าว Outlook ทุกคนจำเป็นต้องปฏิบัติตามกรอบเฉพาะของแผนก อันเป็นข้อตกลงเบื้องต้นสำหรับผู้ที่เข้ามาเป็นนักเขียนนักข่าว Outlook โดยกรอบดังกล่าวได้ถูกกำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

จากการศึกษาถึงวัตถุประสงค์หลักของการนำเสนอสารคดีหน้า 1 ของแผนก Outlook พบว่า ประกอบด้วย 3 ประการคือ การพยายามทำให้สารคดีของ Outlook Section น่าอ่าน และน่าเชื่อถือ การให้ความรู้เกี่ยวกับข้อมูล ข่าวสาร เหตุการณ์และประเด็นต่าง ๆ และการให้ความบันเทิง โดยวัตถุประสงค์เหล่านี้ได้ถูกกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษรใน Board of Investment ของทางบริษัทฯ เมื่อ พ.ศ. 2529 ทั้งนี้สืบเนื่องจากเหตุผลที่ว่า การจัดตั้งแผนกแต่ละแผนกขึ้นมา นั้น จำเป็นต้องระบุวัตถุประสงค์หรือนโยบายของแผนกให้ชัดเจน เพื่อที่จะได้เป็นตัวกำหนดหน้าที่ หลักว่า บุคลากรจะต้องมีหน้าที่และขอบเขตของความรับผิดชอบอย่างไรจึงจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งขึ้นไว้ได้ (สัมภาษณ์ สนิทสุดา เอกชัย, 2537)

นอกจากนี้ สนิทสุดา เอกชัย (2537) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า วัตถุประสงค์ดังกล่าวยังไม่ได้รับการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงใด ๆ และวัตถุประสงค์เหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นที่นักเขียนนักข่าว Outlook ทุกคนจะต้องรู้ และเป็นหน้าที่ของแผนกที่จะต้องมีการถ่ายทอด ซึ่งจากการสังเกตการณ์พบว่า ในการจัดอบรมและประชุมพิเศษของแผนก Outlook นั้นได้มีการจัดระบบการถ่ายทอดนี้ โดยนอกจากจะมีการแนะนำให้รู้จักสถานที่ทำงานใหม่แล้ว ยังมีการแจ้งวัตถุประสงค์หลักของการทำงานภายในแผนกให้นักเขียนนักข่าวใหม่ทราบและทำความเข้าใจทั่วกัน

เพื่อเป็นการประเมินผลและตรวจสอบความเข้าใจของผู้ทำงานในวัตถุประสงค์ของแผนก ผู้วิจัยได้สอบถามกลุ่มนักเขียนนักข่าวห้องใหม่จำนวน 4 คนพบว่าทุกคนรับทราบและเข้าใจวัตถุประสงค์ดังกล่าว นอกจากนี้ยังพบว่านับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันไม่พบว่านักเขียนนักข่าวคนใด (ทั้งนักเขียนนักข่าวอาวุโสและห้องใหม่) ละเมิดกฎเกณฑ์ขององค์กรหรือของแผนกเลย

เมื่อพิจารณา วัตถุประสงค์ของแผนกดังกล่าวข้างต้นจะพบว่า เป็นวัตถุประสงค์หลักของการนำเสนอสารคดีตามหลักวิชาการโดยทั่วไป โดยวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงแนวทางการเสนอสารคดี และลักษณะเฉพาะของระบบการทำงานของนักเขียนนักข่าว Outlook ในอันที่จะทำงานให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ อย่างเช่น การจัดให้มีการอบรมและประชุมพิเศษ

ให้แก่ นักเขียนนักข่าวของแผนก Outlook โดยระบุถึงขอบเขตและหน้าที่ความรับผิดชอบหลักที่ชัดเจน ซึ่งส่งผลให้นักเขียนนักข่าวไม่ก้าวก้ำก้ำหน้าที่ของกันและกัน (ดูรายละเอียดเรื่องหน้าที่ของนักเขียนนักข่าวในตอนต่อไป) รวมทั้งเน้นถึงหลักเกณฑ์ของการเขียนสารคดีที่นักเขียนนักข่าวพึงปฏิบัติ ซึ่งทำให้นักเขียนนักข่าวให้ความระมัดระวังเมื่อนำเสนอสารคดี (สัมภาษณ์นักเขียนนักข่าว Outlook) ตัวอย่างเช่นในกรณีของการนำเสนอสารคดีประเภทข้อโต้แย้ง (Controversial Features) นั้นมีหลักปฏิบัติว่านักเขียนนักข่าวจะต้องพยายามนำเสนอข้อมูลที่นำเชื่อถือจากแหล่งข้อมูลหลาย ๆ แหล่งมาอ้างอิงประกอบการเขียน ซึ่งจะส่งผลให้สารคดีมีน้ำหนักและน่าเชื่อถือมากขึ้น (ดูรายละเอียดของ Controversial Features เพิ่มเติมในหัวข้อ 3.2.2.2)

3. กระบวนการทำงานและการคัดเลือกเนื้อหาของนักเขียนนักข่าว Outlook

ในหัวข้อนี้จะวิเคราะห์และนำเสนอเนื้อหาดังต่อไปนี้

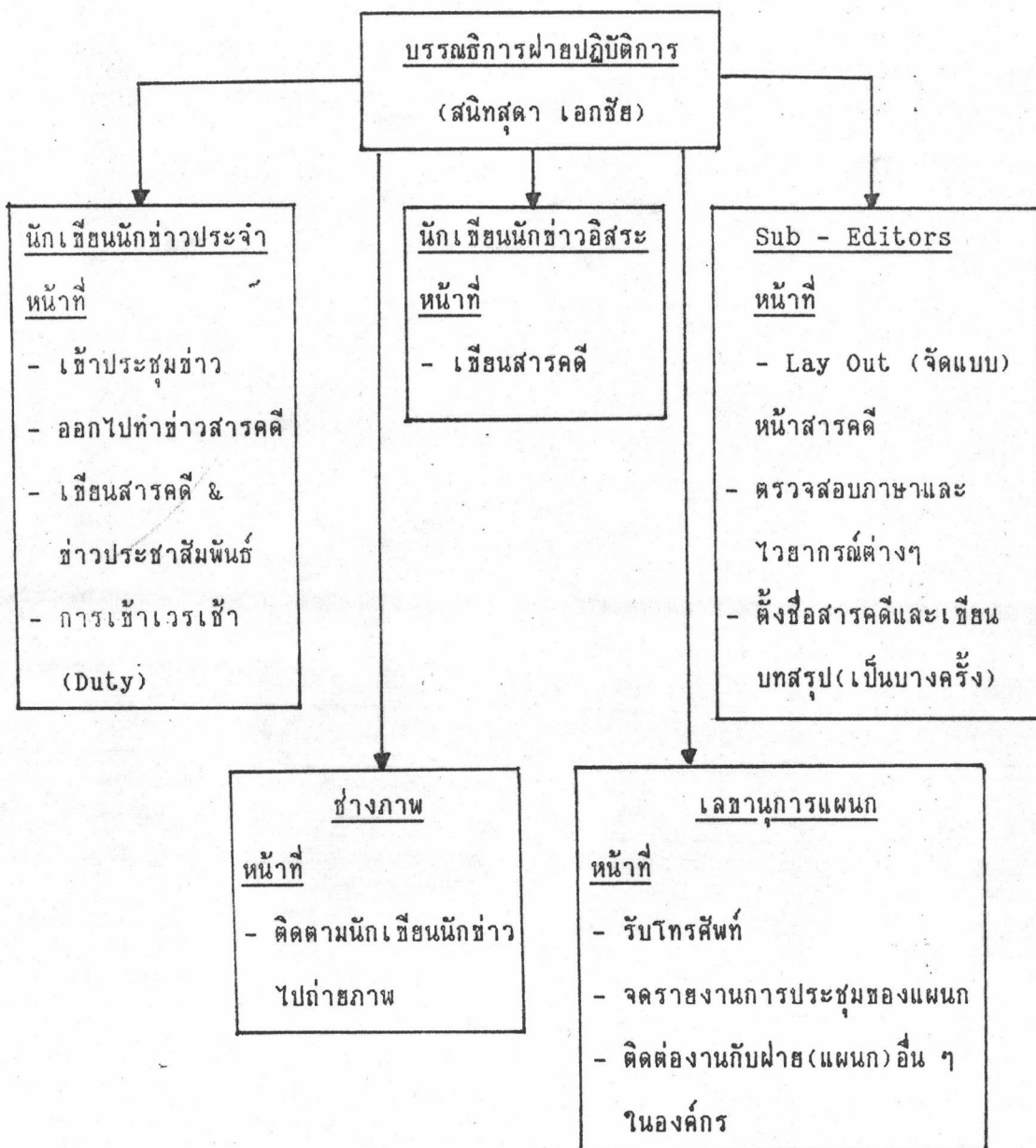
- 3.1 คุณสมบัติและหลักเกณฑ์ในการทำงานของนักเขียนนักข่าว Outlook
- 3.2 หน้าที่หลักและการมอบหมายงานเขียนสารคดีของนักเขียนนักข่าว Outlook
- 3.3 ประเภทของเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอสารคดีของ Outlook
- 3.4 แหล่งข้อมูลของนักเขียนนักข่าว Outlook

3.1 คุณสมบัติและหลักเกณฑ์ในการทำงานของนักเขียนนักข่าว Outlook

ตามหลักการโดยทั่วไปการดำเนินงานขององค์กรและหน่วยงานแต่ละแห่งนั้น "บุคลากร" นับได้ว่าเป็นองค์ประกอบหนึ่งซึ่งสำคัญในอันที่จะพยายามแปรนโยบายขององค์กรหรือหน่วยงานให้อยู่ในความเป็นจริงให้มากที่สุด ดังนั้น การคัดเลือกบุคลากรให้เหมาะสมกับงานจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ

สำหรับองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ เหล่านี้

สำหรับ Outlook Section หรือหน้าข่าวสังคมในอดีต(พ.ศ.2529)มีผู้ดูแลและรับผิดชอบทั้งหมดเพียง 3 คน คือ วลัย พยอมพัชรา สนิทสุดา เอกชัย และวิภาวี โอทกานนท์ ส่วนในปัจจุบัน(พ.ศ.2538) จากการศึกษาพบว่าบุคลากรของแผนก Outlook ประกอบด้วยบรรณาธิการ (สนิทสุดา เอกชัย) นักเขียนนักข่าวประจำ นักเขียนนักข่าวอิสระ Sub Editors ช่างภาพและเลขานุการแผนกดังแผนภาพต่อไปนี้

สำหรับงานวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะนักเขียนนักข่าวประจำ ซึ่งขณะทำการศึกษามีจำนวน 10 คน ดังได้แสดงรายชื่อและประสบการณ์ทำงาน(เขียนสารคดี)แล้วในบทที่ 3) ส่วนอัตราการลาออกของบุคลากรแผนก Outlook ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน(พ.ศ. 2529 - พ.ศ. 2539) พบว่ามีเพียง 4 คน

กลุ่มนักเขียนนักข่าว Outlook เหล่านี้นับได้ว่าเป็นบุคลากรที่สำคัญกลุ่มหนึ่งขององค์กรหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ ซึ่งพยายามแปรนโยบายขององค์กรฯ ให้อยู่ในความเป็นจริงซึ่งสนิทสุดา เอกชัย และนักเขียนนักข่าวรุ่นพี่ (Senior Reporters/Writers) (2538) ได้อธิบายถึงการคัดเลือกบุคลากรเข้ามาปฏิบัติงานภายในแผนก Outlook ว่ามิได้คัดเลือกหรือเน้นที่สถาบันการศึกษา แต่เน้นที่ทักษะ (ความสามารถ) การใช้ภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี ซึ่งสิ่งนี้มิได้ระบุว่าเป็นนโยบาย แต่เป็นหลักเกณฑ์ที่จะนำมาพิจารณาเมื่อมีการคัดเลือกบุคลากร (นักเขียนนักข่าว) โดยคุณสมบัติทางด้านภาษาอังกฤษนี้จัดว่าเป็นสิ่งจำเป็น เพราะการนำเสนอสารคดีของ Outlook จะต้องนำเสนอเป็นภาษาอังกฤษ และนักเขียนนักข่าวจะต้องทำงานแข่งกับเวลา อย่างเช่น กรณีที่มีเหตุการณ์สำคัญ ๆ อันได้แก่ การประกวดนางงามจักรวาล การประชุมของสหประชาชาติเกี่ยวกับสิทธิของสตรี ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน หรือการฆาตกรรมเด็กชายวัย 4 ขวบ เพื่อชิงจักรยาน เป็นต้น เหตุการณ์ดังกล่าวนับได้ว่าอยู่ในความสนใจของประชาชน ดังนั้นนักเขียนนักข่าวจึงจำเป็นต้องหาข้อมูลเพื่อนำมาเรียบเรียงและเขียนเป็นสารคดี เพื่อที่จะสามารถนำเสนอให้ทันกับสื่ออื่น ๆ ฉะนั้นความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษได้ดีจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะจะต้องคิดคำศัพท์ ส่วนวนต่าง ๆ ได้เร็ว

สำหรับกระบวนการการคัดเลือกบุคลากรของแผนก Outlook ประกอบด้วยการสัมภาษณ์ ซึ่งจะพิจารณาดูถึงควมมีไหวพริบ ความช่างสังเกต และความรู้รอบตัวของนักเขียนนักข่าว ต่อเหตุการณ์และเรื่องต่างๆ เป็นต้น และการทดสอบทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ(สัมภาษณ์ สนิทสุดา เอกชัย และนักเขียนนักข่าวรุ่นพี่) ซึ่งจากการพูดคุยกับนักเขียนนักข่าวรุ่นน้องพบว่าทั้ง 4 คน ได้กล่าวว่า หลังการสัมภาษณ์ก็ต้องเข้าทดสอบทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งจะมีการทดสอบทั้งการฟัง การพูด และการเขียน ส่วนระยะเวลาทดลองงานนั้นกำหนดไว้ว่ามีระยะเวลา 3 เดือน

จากลักษณะการคัดเลือกบุคลากรดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการคัดเลือกบุคลากรของแผนก Outlook ที่เน้นการมีทักษะและพื้นฐานทางด้านภาษาอังกฤษดีนั้น น่าจะเป็นปัจจัยที่ทำให้นักเขียนนักข่าวสามารถเลือกใช้คำ หรือสำนวนต่างๆ เพื่อนำมาใช้ประกอบการเขียนสารคดีให้ดูสะอาดและน่าอ่านมากยิ่งขึ้น อย่างเช่น สารคดีเรื่อง "A Two-fold tragedy" ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับคดีฆาตกรรมเด็กชายวัย 4 ขวบเพื่อชิงจักรยาน เนื้อหาของสารคดีเรื่องนี้ค่อนข้างจะละเอียดอ่อน (Sensitive) ต่อผู้อ่าน นักเขียนนักข่าวได้พยายามใช้ภาษาที่เรียบง่ายแต่สามารถกระทบความรู้สึกของผู้อ่านโดยสะท้อนให้เห็นถึงความสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ของครอบครัวเด็กชายวัย 4 ขวบนี้

"Boonsom Klai-in was shocked to see his youngest child, aged only four, become a crime statistic last Saturday. Worse, yet he was forced to see his son's accused murderer, also just a boy, re-enact the brutal scene with his son's dead body."

"It was like someone was twisting a knife in my heart, seeing my dead child being repeatedly carried up and down by the accused at the crime scene, his brain oozing from his head. It was the most tormenting moment of my life," said the grief stricken father. (Bangkok Post, Thursday September 21, 1995)

หรือสารคดีเรื่อง "Against all odds" ที่นำเสนอเกี่ยวกับผู้พิการในสังคมไทยบางกลุ่ม ที่พิการแต่ร่างกายแต่จิตใจไม่พิการ ซึ่งเริ่มจากชื่อเรื่องที่ว่า "Even when the body is disabled, the spirit can remain untouched. PATIMA THA-HLA spoke to a handicapped who has gone against the society's expectations to prove these words true." รวมทั้งส่วนของ "บทนำ" (lead) ที่กล่าวว่า "Ratchanee Panmai is not a great athlete when she plays tennis or go swimming. Neither is she an excellent singer when she croons into the karaoke microphone.

But whenever she does these things, people admire her performance not for its perfection, but for the courage and determination behind it."

(Bangkok Post, Monday July 10, 1995)

ส่วนต่าง ๆ ของสารคดีเรื่อง "Against all odds" ที่ยกตัวอย่างขึ้นมาชิ้นนี้ ชี้ให้เห็นว่า ถ้อยคำหรือน้ำเสียงของนักเขียนที่พยายามนำมาถ่ายทอดและสะท้อนให้ผู้อ่านเห็นถึงแง่มุมหนึ่งของผู้พิการที่พยายามจะเอาชนะความพิการของตนและเอาชนะทุกสิ่งทุกอย่าง เพื่อไม่ให้เป็นการระต่อบุคคลรอบข้างหรือต่อสังคม (ดูรายละเอียดของสารคดี 2 เรื่องนี้เพิ่มเติมได้ในภาคผนวก ง.)

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาคุณสมบัตินี้โดยรวมทางด้านการศึกษาพบว่า นักเขียนนักข่าว Outlook นั้น สำเร็จการศึกษาทางด้านภาษา โดยเฉพาะจะเป็นนิสิตที่จบจากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเสียเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเปิดรับสมัครนักเขียนนักข่าวของแผนก Outlook มักดำเนินการภายในแวดวงอันจำกัด เช่น ผ่านการแนะนำของบุคคลเป็นต้น ทั้งนี้เพราะเมื่อตรวจสอบดูในส่วนของ "Classified" พบว่า ไม่มีประกาศรับสมัครนักเขียนนักข่าว Outlook อย่างเป็นทางการเลย รวมทั้งเมื่อสอบถามนักเขียนนักข่าวรุ่นน้องพบว่าได้รับการชักชวนและแนะนำจากนักเขียนนักข่าวรุ่นพี่ที่ตนรู้จักเสียเป็นส่วนใหญ่

การคัดเลือกบุคลากรโดยเน้นที่ทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ เป็นข้อพิจารณาเป็นอันดับแรกของแผนก Outlook อาจกล่าวได้ว่า เป็นการพยายามที่จะให้ได้มาซึ่งบุคลากรที่มีคุณภาพและมีความสามารถเพียงพอเพื่อที่จะผลิตงานเขียนสารคดีภาษาอังกฤษที่มีสาระและมีคุณภาพ รวมทั้งสามารถลดขั้นตอนบางขั้นตอนของการทำงานลงได้ ซึ่ง พงษ์เพชร เมฆลอย (2538) ได้อธิบายว่า การคัดเลือกนักเขียนโดยใช้หลักเกณฑ์ข้างต้น สามารถลดขั้นตอนของการฝึกหัด (Train) ทางด้านภาษาอังกฤษลงได้ เนื่องจากทักษะด้านภาษาต่างประเทศนั้นต้องใช้เวลาในการฝึกฝนยาวนาน ส่วนทักษะอีกประการหนึ่งที่สำคัญสำหรับการเป็นนักเขียนนักข่าวสารคดีนั้นคือ ทักษะด้านการทำและนำเสนอข่าว ซึ่งในส่วนนี้ ทางแผนกจะจัดอบรมเพิ่มเติมให้

สำหรับความรู้ด้านการทำข่าวและเขียนสารคดี สนิทสุตา เอกชัย (2538) อธิบายเพิ่มเติมว่าการคัดเลือกนักเขียนนักข่าว อาจจะไม่เน้นหนักที่ข้อพิจารณานี้เท่าไรนัก เนื่องจากความรู้และหลักเกณฑ์ดังกล่าวสามารถฝึกสอนได้หลังจากได้รับการคัดเลือกเข้าทำงานแล้ว ซึ่งจากการสังเกตการณ์พบว่า การฝึกสอนเรื่องการทำข่าวและเขียนสารคดีนั้น จะกระทำกันเป็นบางส่วนในวันอบรมและปฐมนิเทศ (ซึ่งในวันนี้ทางแผนก Outlook ได้จัดให้มีการจัดระบบการถ่ายทอดของแผนก (Outlook Socialization) โดยการจัดระบบดังกล่าวมีวัตถุประสงค์หลักอยู่ 3 ประการคือเพื่อถ่ายทอดวัตถุประสงค์หลัก (ดังกล่าวแล้วในหัวข้อ 2.2) หลักการทำข่าวและเขียนสารคดี และแจ้งขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบหลัก)

สำหรับหลักและวิธีการทำข่าวและเขียนสารคดีที่นำมาถ่ายทอดให้แก่สมาชิกใหม่ (นักเขียนใหม่) นั้นได้แก่ คุณสมบัติของการเป็นนักข่าว วิธีการเขียนบทนำ เนื้อเรื่อง และบทสรุป การเลือกคำวลี กริยา ประโยคที่เหมาะสมสำหรับการเขียนสารคดี และหลักการเขียนสารคดีที่ดี เป็นต้น โดยผู้ที่รับผิดชอบการถ่ายทอดสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ก็คือ นักเขียนนักข่าวรุ่นพี่ และ Sub-Editors (ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติ)

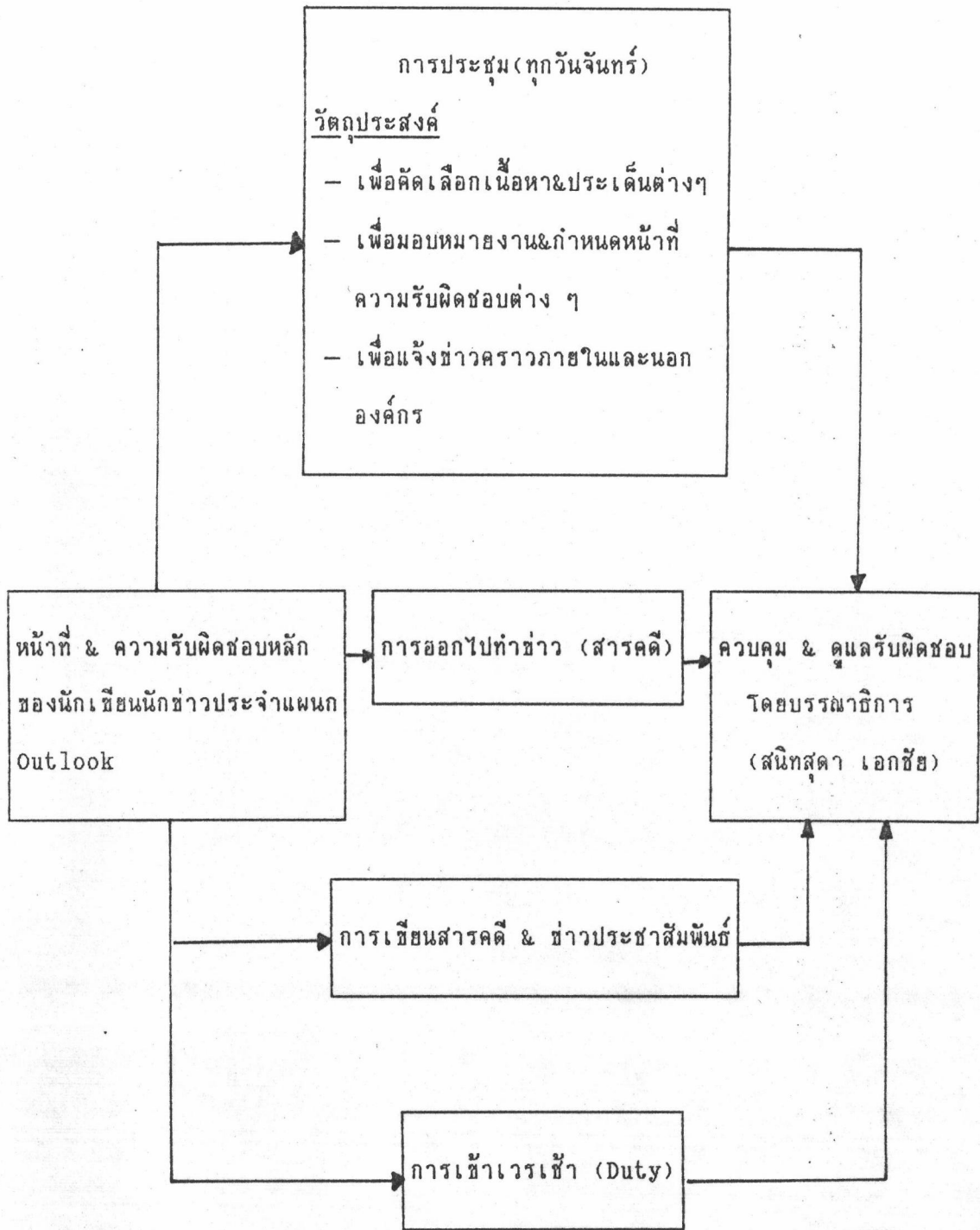
อย่างไรก็ตาม หลักและวิธีการดังกล่าวเป็นเพียงแต่การถ่ายทอดหลักการทางทฤษฎีเท่านั้น ส่วนหลักปฏิบัติส่วนใหญ่จะกระทำกันในขณะทำงาน ซึ่งเรียกว่า "on the job training" กล่าวคือการฝึกปฏิบัติจริงในขณะที่ออกไปทำข่าว ซึ่งนักเขียนนักข่าวรุ่นน้องได้อธิบายถึงลักษณะการทำงานแบบนี้ว่า ช่วงแรกของการออกไปทำข่าว (สารคดี) นักเขียนนักข่าวรุ่นน้องจะออกไปพร้อมกับนักเขียนนักข่าวรุ่นพี่ เพื่อสังเกตและรับคำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการทำข่าว (สารคดี) การสัมภาษณ์ แหล่งข้อมูล หรือเมื่อเกิดปัญหา และข้อขัดแย้งนักเขียนนักข่าวควรจะต้องปฏิบัติตัวเช่นไรจากนักเขียนนักข่าวรุ่นพี่ หลังจากนั้นประมาณ 1-2 อาทิตย์ นักเขียนนักข่าวรุ่นน้องจะออกไปฝึกทำข่าวเอง และโดยปกตินักเขียนนักข่าวรุ่นน้องจะเริ่มฝึกเขียนสารคดีหน้าหลังก่อน (Back Page Feature) โดยจะใช้เวลาประมาณ 1-2 เดือนแล้วจึงเริ่มเขียนสารคดีหน้า 1 (Front Page Feature)

ฉะนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าระบบการถ่ายทอดหลักเกณฑ์และวิธีการทำงานของแผนก Outlook นั้นเป็นการทำให้ นักเขียนนักข่าวใหม่มีกรอบในการทำงานเดียวกันตั้งแต่เริ่มต้นทั้งในด้าน บทบาทหน้าที่ กระบวนการทำงาน วิธีการเขียนสารคดีและเนื้อหาที่จะนำเสนอ ตลอดจนถึงการ วิเคราะห์ผู้รับสารหรือผู้อ่านของ Outlook Section ด้วยซึ่งสนิทสุดา เอกชัย (2538) ได้กล่าวว่า การจัดอบรมและปรุมนิเทศ นี้สามารถลดปัญหาเบื้องต้นที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยเฉพาะในเรื่องการ ปฏิบัติตามกรอบ หรือหลักเกณฑ์ในการทำงานที่องค์กรและแผนกได้วางไว้แต่อย่างไรก็ตามการยอมรับกรอบหรือหลักเกณฑ์ดังกล่าวของนักเขียนนักข่าวนั้นน่าจะเป็นการยอมรับในระดับหนึ่งเท่านั้นทั้งนี้ เป็นเพราะนักเขียนนักข่าวแต่ละคนย่อมมีหลักการ วิธีการทำงานและเป้าหมายของตนเองอยู่แล้ว ซึ่งทางองค์กรและแผนกก็ยอมรับลักษณะดังกล่าวเพียงแต่มีเงื่อนไขว่า ลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล นั้นจะต้องไม่ขัดแย้งกับหลักการทั้งขององค์กรและแผนก ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าระบบการถ่ายทอด นั้นนับเป็นธรรมเนียมปฏิบัติของแผนก Outlook โดยที่ไม่มีการบังคับควบคุมอย่างเคร่งครัดมากนัก หรือให้เป็นแนวทางปฏิบัติที่สามารถยืดหยุ่นได้นั่นเอง

3.2 หน้าที่หลักและการมอบหมายงานเขียนสารคดีของนักเขียนนักข่าว Outlook

วัตถุประสงค์อีกข้อหนึ่งของการจัดระบบการถ่ายทอดของแผนก Outlook ก็คือ การ แนะนำหน้าที่และความรับผิดชอบหลักของนักเขียนนักข่าว

จากการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์การทำงานของนักเขียนนักข่าว Outlook พบว่าหน้าที่และความรับผิดชอบหลักของนักเขียนนักข่าวทุกคนประกอบไปด้วยการเข้าประชุมข่าว การออกไป ทำข่าว(สารคดี) การเขียนสารคดี การเขียนข่าวประชาสัมพันธ์ขององค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ที่ส่งเข้ามา และการเข้าเวรเข้า (Duty) โดยมีการจัดระบบหมุนเวียนความรับผิดชอบกันซึ่งหาก แสดงหน้าที่และความรับผิดชอบหลักของนักเขียนนักข่าว Outlook ออกเป็นแผนภาพจะได้ดังต่อไปนี้

จากแผนภาพจะเห็นได้ว่า หน้าที่และความรับผิดชอบของนักเขียนนักข่าวประจำแผนก Outlook มีอยู่ 4 อย่างคือ การเข้าประชุมซึ่งปกติจะจัดให้มีทุกวันจันทร์ โดยการประชุมนี้มีวัตถุประสงค์หลักอยู่ 3 ประการคือ เพื่อคัดเลือกเนื้อหา มอบหมายงานและกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบต่าง ๆ รวมทั้งแจ้งข่าวคราวภายในและนอกองค์กรฯ

หลังจากประชุมเสร็จแล้ว นักเขียนนักข่าวจะแยกย้ายกันออกไปทำข่าว(สารคดี) และเขียนสารคดี ส่วนการเขียนข่าวประชาสัมพันธ์ (Snip) นักเขียนนักข่าวทุกคนจะช่วยกันรับผิดชอบ กล่าวคือ หากนักเขียนนักข่าวคนใดว่างก็จะพยายามคิดเลือกและเขียนข่าวประชาสัมพันธ์ที่หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ส่งเข้ามา สำหรับการเข้าเวรเข้า (Duty) นั้นจะหมายถึง หน้าที่ความรับผิดชอบของนักเขียนนักข่าวที่จะต้องเข้าเวรทำงานแต่เช้าเพราะโดยปกตินักเขียนนักข่าว Outlook จะเริ่มมาทำงานประมาณ 11 โมงเช้า ซึ่งควรจะมาปฏิบัติหน้าที่นี้อย่างน้อยคนละ 1 ครั้งต่ออาทิตย์ ซึ่งการเข้าเวรเข้า (Duty) นี้กิจกรรมที่นักเขียนนักข่าวจะต้องทำคือ การรับโทรศัพท์ และการสะสางงานที่ค้างค้าง ส่วนปริมาณงานเขียนและระยะเวลาที่ใช้ในการเขียนสารคดีได้กล่าวแล้วในหน้า

จากการศึกษาถึงหน้าที่หลักและการมอบหมายงานของนักเขียนนักข่าว Outlook พบว่า "การประชุมข่าว" เป็นหัวใจหลักของการทำงานดังกล่าวของนักเขียนนักข่าว Outlook และเพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของการประชุมข่าว และเห็นภาพโดยรวมของการทำงานของนักเขียนนักข่าว Outlook ชัดเจน จึงขอนำเสนอหัวข้อการประชุมข่าวเป็นอันดับแรก

การประชุมข่าว

ตามหลักการแล้ว การแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นโดยการพูดคุยแบบ ซึ่งหน้าที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ การประชุม ซึ่งการประชุมทุกชนิดควรจะต้องมีการกำหนดหัวข้อ รวมทั้งวัตถุประสงค์ของการประชุม ส่วนผลการประชุมอาจให้ข้อมูลที่เหมาะสม หรือไม่มีข้อมูลก็ได้

จากการศึกษาพบว่า การประชุมข่าวของนักเขียนนักข่าว Outlook มีลักษณะเป็น
 ธรรมเนียมปฏิบัติ กล่าวคือโดยปกติทุกวันจันทร์จะเป็นวันที่นักเขียนนักข่าว Outlook ใช้ประชุมข่าว
 และปรึกษาหารือเรื่องต่าง ๆ โดยการประชุมจะเริ่มเวลา 11.00 น. ถึง 13.30 น. โดยประ
 มาณ ซึ่งการเข้าประชุมข่าวถือได้ว่าเป็นความรับผิดชอบสำคัญที่นักเขียนนักข่าวจะต้องปฏิบัติ ส่วน
 การขาดการประชุมข่าวสามารถเกิดขึ้นได้ 2 กรณี กล่าวคือ กรณีแรกนักเขียนนักข่าวออกไปทำ
 สารคดี (ทั้งในและนอกประเทศ) ซึ่งไม่สามารถกลับมาทันเวลาและวันที่ประชุมข่าว กรณีที่สองคือ
 เกิดการเจ็บป่วย ส่วนกรณีการส่งงานไม่ทันพบว่าไม่มีปรากฏ

สำหรับการติดตามข้อมูลการประชุมข่าวของผู้ที่ไม่สามารถเข้าร่วมประชุมนั้นจะกระทำ
 โดยการติดตามดูผลการประชุมที่ทางเลขานุการแผนกเป็นผู้บันทึกไว้

ผู้เข้าร่วมประชุมข่าวประกอบไปด้วย บรรณาธิการ (สนิทสุดา เอกชัย) นักเขียน
 นักข่าวประจำของ Outlook ช่างภาพ เลขานุการแผนก โดยบรรณาธิการจะเป็นผู้ควบคุมและ
 ดำเนินการประชุมรวมทั้งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการให้คำแนะนำและช่วยเลือกประเด็นต่าง ๆ ให้
 แก่นักเขียนนักข่าว

วัตถุประสงค์หลักของการประชุมข่าวของแผนก Outlook จากการสังเกตการณ์สามารถ
 แบ่งได้เป็น 3 ข้อคือ

- (1) เพื่อคัดเลือกเนื้อหาและประเด็นต่าง ๆ
- (2) เพื่อมอบหมายงานเขียนและความรับผิดชอบอื่น ๆ
- (3) เพื่อแจ้งข่าวคราวภายในและนอกองค์กรที่สำคัญ ๆ

วัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้นนี้ อาจจะไม่เกิดขึ้นพร้อมกันในการประชุมข่าวแต่ละครั้งก็ได้ แต่จากการสังเกตการณ์พบว่า วัตถุประสงค์ที่จะต้องเกิดขึ้นเสมอเมื่อมีการประชุมข่าว ก็คือ วัตถุประสงค์สองข้อแรก

3.2.1 การประชุมเพื่อคัดเลือกเนื้อหาและประเด็นต่าง ๆ

ในหัวข้อนี้ จะนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับกระบวนการการคัดเลือกเนื้อหา และเกณฑ์การคัดเลือก เนื้อหาของนักเขียนนักข่าว Outlook

- กระบวนการการคัดเลือกเนื้อหาและประเด็นต่าง ๆ

การประชุมเพื่อคัดเลือกประเด็นของแผนก Outlook นั้น เป็นจุดใหญ่และจุดสำคัญของการทำงาน จากการศึกษาพบว่า การประชุมข่าวในแต่ละครั้งจะมีลักษณะของการระดมความคิดปรึกษาหารือ และพูดคุย โดยระหว่างการประชุมนักเขียนนักข่าวสามารถแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งที่ตนสนใจและอยากจะทำ ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์หรือประเมินว่าความคิดของใครดีไม่ดี

สำหรับวิธีการนำเสนอหัวข้อหรือประเด็นต่างๆ ในวันประชุมข่าว จากการสังเกตการณ์พบว่านักเขียนนักข่าวโดยส่วนใหญ่จะนำเสนอทั้งหัวข้อ แนวคิด และแหล่งข่าวที่จะไปติดต่อขอข้อมูล ซึ่งหากนักเขียนนักข่าวคนใดมีปัญหาในส่วนตัว ทุกคนในที่ประชุมก็จะพยายามช่วยกันหาทางแก้ไข อย่างเช่น การช่วยหาแหล่งข้อมูลที่สำคัญ ๆ ให้ หรือพยายามปรับ(ขัดเกลา)แนวคิดเป็นต้น

และจากข้อมูลการสังเกตการณ์การประชุมข่าวเมื่อวันที่ 22, 29 สิงหาคม วันที่ 5 และ วันที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2537 พบว่า การคัดเลือกประเด็นของนักเขียนนักข่าวนั้น บรรณาธิการ (สนิทสุดา เอกชัย) จะคัดเลือกจากสิ่งที่นักเขียนนักข่าวนำมาเสนอ ซึ่งไม่จำเป็นว่านักเขียนนักข่าวคนใดเสนอประเด็นอะไรแล้วจะต้องเป็นที่ยอมรับเสมอไป ยกตัวอย่างเช่น สนิทสุดา เอกชัย เสนอ

ประเด็นเกี่ยวกับไซศาสตร์และโทรศาสตร์ ซึ่งมีนักเขียนบางคนแย้งว่า ปัจจุบันโทรศาสตร์ได้มีลักษณะของธุรกิจเข้ามาแฝงอยู่ (Commercialized) ไม่ควรจะนำเสนอในหนังสือพิมพ์ ซึ่งหลังจากที่แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันแล้ว ในที่สุดประเด็นนี้ก็ตกไป

นอกจากนี้ ไม่จำเป็นว่านักเขียนนักข่าวคนใดเสนอประเด็นใดแล้ว จำเป็นจะต้องเขียนสารคดีเรื่องนั้น ยกตัวอย่างเช่น สุวรรณา อธิวเรืองชัย เสนอประเด็นเกี่ยวกับข้อโต้แย้งระหว่างพวกสร้างสรรคดีสิ่งดี ๆ (Good Man) และพวกที่มีอิทธิพล (Bad Man) ส่วนผู้ที่ได้รับมอบหมายไปทำสารคดีเรื่องนี้คือ กรรณจริยา สุขรุ่ง

และในแต่ละวันที่นักเขียนนักข่าวประชุมข่าวดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้นนั้น จะมีการคัดเลือกประเด็นที่จะนำมาเขียนประมาณ 3-4 ประเด็น ซึ่งเท่ากับว่าได้ประเด็นที่จะนำเสนอแล้ว 3-4 วัน

อย่างไรก็ตาม สารคดีของ Section Outlook จะต้องนำเสนอทั้งหมด 6 วัน คือ วันจันทร์ถึงวันเสาร์ ปฎิมา ชาร่า (2538) ได้อธิบายว่า สำหรับ 2-3 ประเด็นที่ยังขาดอยู่นั้น จะนำเอา Long Term Period Feature (ซึ่งรับผิดชอบโดยนักเขียนนักข่าวประจำทั้ง 10 คนของ Outlook เสียเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเนื้อหาของสารคดีประเภทนี้โดยส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลาติดตามผลหรือดูพัฒนาการ อย่างเช่น ความร่วมมือในการวางแผนพัฒนาสิ่งแวดล้อม หรือ Environment Plan in Corporations เป็นต้น) มาลงก็จะได้ครบทั้ง 6 เรื่องซึ่งโดยปกติสารคดีของ Section Outlook หากแบ่งโดยใช้ระยะเวลาเป็นตัวกำหนดแล้วจะได้ 2 ประเภทคือ Short-Term Period หรือสารคดีที่ใช้ระยะเวลาเขียนประมาณ 2-3 วัน และ Long-Term Period Feature หรือสารคดีที่ใช้ระยะเวลาเขียนประมาณ 2-3 อาทิตย์ อย่างเช่น สารคดีหน้า 1 (Front Page Feature) ที่มีเนื้อหาไม่ยาก อัตราส่วนของความรับผิดชอบก็จะ เป็น 2 อาทิตย์ต่อสารคดี 1 เรื่อง สำหรับสารคดีหน้า 1 ที่มีเนื้อหาค่อนข้างยาก ก็จะใช้เวลาประมาณ 3 อาทิตย์ต่อสารคดี 1 เรื่อง ส่วนสารคดีหน้าหลัง (Back Page Feature) อัตราส่วนของความรับผิดชอบ ก็จะเป็น 1 อาทิตย์ต่อสารคดี 1 เรื่อง

จากปริมาณงานเขียนสารคดีดังกล่าวข้างต้น เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับจำนวนนักเขียน นักข่าว 10 คนพบว่า ปริมาณงานกับนักเขียนนักข่าวมีลักษณะสมดุลย์กัน(ได้รับงานเท่ากัน)กล่าวคือ โดยเฉลี่ยแล้ว นักเขียนนักข่าวแต่ละคนจะได้รับผลิตขอบสารคดีคนละ 1 เรื่อง ต่อ 1 อาทิตย์ ส่วน สารคดีแต่ละเรื่องจะใช้ระยะเวลาในการเขียนเท่าไรหรือนั้นจากการศึกษาพบว่าจะใช้ความยากง่าย ของเนื้อหาสารคดีเป็นเกณฑ์ โดย สนิทสุดา เอกชัย จะเป็นผู้ประเมินความยากง่ายนี้

ส่วนนักเขียนนักข่าวคนใดจะนำเสนอประเด็นของตนในที่ประชุมข่าวเมื่อไหร่ นักเขียน นักข่าวส่วนใหญ่ อธิบายว่า เป็นการจัดระบบความรับผิดชอบภายในแผนก Outlook กล่าวคือการ นำเสนอประเด็นจะมีลักษณะของการเวียนไปตามลำดับอย่างไรก็ตาม นักเขียนนักข่าวทุกคนควรจะต้องเตรียมประเด็นหรือแนวความคิดมาเสนอในวันประชุมข่าว แม้ว่านักเขียนนักข่าวบางคนจะมีงาน สารคดีที่จะเขียนแล้วก็ตาม

สำหรับกระบวนการของการประชุมนั้น จากการสังเกตการณ์การประชุมของนักเขียน นักข่าว Outlook นั้น ยังพบว่าเป็นแบบแผนของกระบวนการประชุมโดยทั่วไป ซึ่งเมื่อเริ่มประชุม สนิทสุดา เอกชัย จะถามนักเขียนนักข่าวทุกคนว่า "มีใครวางแผนการที่จะเขียนอะไรบ้าง "หรือ" ใครมีอะไรน่าสนใจที่คิดว่าอยากจะเขียนอะไรหรือเปล่า" รวมทั้งถามถึงแนวคิดหลักของนักเขียน นักข่าวก่อนว่าจะนำเสนอประเด็นของตนออกมาในลักษณะรูปแบบใด ทั้งนี้เพื่อให้นักเขียนนักข่าวมีความกระจำในเรื่องที่ตนจะเขียนเสียก่อน ซึ่งระหว่างการประชุมจะมีลักษณะบรรยากาศที่เป็น กันเอง และไม่มีพิธีรีตองมากนัก

หลังจากนั้น สนิทสุดา เอกชัย จะเสนอข้อคิดเห็นว่า ประเด็นต่าง ๆ ที่นักเขียนนักข่าว จะนำเสนอ นั้น ควรจะเขียนและนำเสนอในแง่มุมใดและรูปแบบใดจึงจะน่าสนใจและประทับใจผู้อ่านโดยเฉพาะหากพบว่าในช่วงนั้นมีการนำเสนอประเด็นที่มีลักษณะคล้าย ๆ กันจากหนังสือพิมพ์ หรือสิ่งอื่น ๆ อย่างเช่น ประเด็นเกี่ยวกับน้ำท่วม ไซยศาสตร์ โหราศาสตร์ หรือการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่ง สนิทสุดา เอกชัย ก็จะแนะนำให้นักเขียนนักข่าวเขียนประเด็นต่าง ๆ เหล่านั้นในรูปแบบใหม่ ให้แหวกแนวออกไปเพื่อไม่ให้ซ้ำแนวคิดของหนังสือพิมพ์หรือสื่ออื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นการ

สร้างมุมมองใหม่ ๆ ให้แก่ผู้อ่าน

จากการสัมภาษณ์ถึงการทำให้มีการประชุมข่าวพบว่า นักเขียนนักข่าว Outlook โดยส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่าการประชุมข่าวเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักเขียนนักข่าว Outlook ทุกคน ซึ่ง สนิทสุตา เอกชัย (2537) ได้อธิบายถึงความสำคัญของการประชุมข่าวว่า โดยปกติการทำงานในแผนก Outlook จะต้องมีการปรึกษาหารือกันเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการพูดคุยกันเป็นการส่วนตัวหรือการพูดคุยกันเป็นทีม โดยเฉพาะการประชุมข่าวทุกวันจันทร์เป็นสิ่งสำคัญมาก ทุกคนควรจะต้องเข้าประชุม ยกเว้นกรณีการเจ็บป่วยหรือนักเขียนนักข่าว ออกไปทำสารคดีนอกสถานที่ เพราะการประชุมข่าวเป็นกลไกการบริหารอย่างหนึ่งซึ่งแสดงให้เห็นถึงการทำงานแบบเป็นทีม รวมทั้งเป็นที่ที่คัดเลือกประเด็น มอบหมายงานเขียนและความรับผิดชอบต่าง ๆ และที่สำคัญการพูดคุยกันมาก ๆ ถือว่าเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญ รวมทั้งทำให้เกิดมุมมองหลายมุมมองมากขึ้น

ความคิดเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเขียนนักข่าว Outlook ส่วนใหญ่ที่ว่า การประชุมนั้นนับได้ว่าเป็นขั้นตอนแรกและขั้นตอนสำคัญของการทำงานของนักเขียนนักข่าว Outlook โดยวัตถุประสงค์หลักของการประชุมนอกจากจะเป็นการมอบหมายงานและแจ้งข่าวคราวแล้ว ยังเพื่อทำการปรึกษาหารือ และหาแนวคิดสำหรับการเขียนสารคดี

ขณะเดียวกัน กรรณจริยา สุขรุ่ง และทัศนีย์ เวชางศา (2537) ซึ่งเป็นนักเขียนข่าวใหม่ของแผนก Outlook ได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า สำหรับนักเขียนนักข่าวใหม่นั้น การประชุมจัดว่าเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นมาก เพราะนักเขียนนักข่าวรุ่นน้องอาจจะได้แนวคิดดี ๆ ในแง่มุมต่าง ๆ จากกลุ่มนักเขียนพี่ ๆ หรือจากกลุ่มเพื่อนนักเขียนด้วยกัน

จากการศึกษาถึงการประชุมของนักเขียนนักข่าว Outlook สามารถวิเคราะห์ได้ว่า นักเขียนนักข่าวทุกคนสามารถที่จะนำเสนอความคิดและแนวความคิดในการเขียนของตน อย่างไรก็ตาม กว่าที่งานเขียนสารคดีของนักเขียนนักข่าวแต่ละคนจะออกมานำเสนอให้แก่ผู้อ่านนั้น จะต้องมีการจัดเวลาและปรับแนวคิดต่าง ๆ จากบรรณาธิการ ทั้งนี้เพื่อให้ได้แนวคิดที่เหมาะสมที่จะนำมา

ถ่ายทอด เป็นงานเขียนสารคดีที่มีคุณภาพเพื่อนำเสนอแก่ผู้อ่านต่อไป

ซึ่งลักษณะดังกล่าวข้างต้นนี้สามารถวิเคราะห์หน้าที่ของการประชุมข่าวได้ว่าเป็นกลไกที่สำคัญกลไกหนึ่งกล่าวคือ เป็นการปรับแต่งแนวความคิดของนักเขียนนักข่าวโดยไม่ได้ใช้อำนาจของบรรณาธิการโดยตรง หากทว่าผ่านรูปแบบที่ประชุมจึงทำให้ไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นลักษณะของการสั่งการ (Personal Power) ซึ่งทำให้ดูเหมือนเป็นลักษณะของกรณีมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น (Democracy Participation)

เมื่อผ่านขั้นตอนของการคิดประเด็นแล้ว ในขั้นตอนต่อไปจะเป็นขั้นตอนของการที่นักเขียนนักข่าวแต่ละคนจะไปหาข้อมูลและเขียนสารคดีออกมา หลังจากที่เขียนสารคดีเสร็จสมบูรณ์แล้วขั้นตอนต่อไปก็คือ การตรวจสอบข้อผิดพลาดต่าง ๆ ซึ่งนักเขียนนักข่าวจะต้องนำมาให้บรรณาธิการตรวจสอบข้อบกพร่องต่าง ๆ เหล่านี้ โดยที่ในช่วงระยะเวลาก่อนที่จะส่งงานเขียนขึ้นสุดท้ายนั้น จะมีกลไกการติดตามผลงานและแก้ไข ซึ่งจากการสัมภาษณ์ สนิทสุดา เอกชัย (2538) ถึงกรณีทำงานเขียนสารคดีที่ส่งมาตรวจแก้ไขแล้วใช้ไม่ได้ พบว่าไม่มีปรากฏเพราะการแก้ไขงานเขียนนั้นจะมีเป็นระยะๆ และจากการสัมภาษณ์นักเขียนนักข่าวรวมทั้งจากการสังเกตการณ์ (2538) พบว่าทุกๆ เข้าบรรณาธิการจะตรวจงานเขียนสารคดี (ซึ่งถูกบันทึกไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์) เพื่อดูความคืบหน้าของงานเขียน และหากพบว่ามีข้อบกพร่องหรือข้อขัดข้องอะไรก็จะทำการแก้ไขเลย อย่างไรก็ตามบรรณาธิการจะพยายามถามแนวความคิดของนักเขียนนักข่าวก่อนว่า ต้องการจะนำเสนออะไรในส่วนที่ยังมีปัญหาลูก แล้วจึงทำการแก้ไขส่วนต่าง ๆ เหล่านี้

ด้วยลักษณะการแก้ไขงานเขียนเป็นระยะๆ หรือ Continuing monitoring ดังกล่าวข้างต้นนี้ ทำให้ผลสุดท้ายปรากฏว่าไม่มีงานเขียนสารคดีของนักเขียนนักข่าวคนใดที่ส่งมาตรวจแก้ไขในขั้นตอนสุดท้ายแล้วจะใช้การไม่ได้ และการแก้ไขงานเขียนลักษณะเช่นนี้ นับได้ว่า เป็นกลไกการทำงานที่สำคัญอีกกลไกหนึ่งที่สามารถลดความขัดแย้งระหว่างบรรณาธิการกับนักเขียนนักข่าวได้ โดยจากการศึกษาพบว่า การแก้ไขจริง ๆ นั้นเกิดขึ้นตั้งแต่ขั้นตอนแรก (ก่อนเขียน) อันได้แก่ การขัดเกลาแนวความคิดส่วนขั้นตอนที่สองคือการแก้ไขระหว่างการเขียน และท้ายสุดคือการแก้ไขหลัง

การเขียนเสร็จ นอกจากนักโลกดังก้าวยังสามารถแก้ไขปัญหาการส่งงานล่าช้า ทำให้ได้ผลงาน (งานเขียนสารคดี) ทั้งในแง่ปริมาณและคุณภาพ

นอกจากนี้ ยังพบว่า นอกจากบรรณาธิการจะเป็นผู้ตรวจทานงานเขียนสารคดีแล้ว ในบางครั้ง อาจจะมีนักเขียนนักข่าวรุ่นพี่และรุ่นน้อง และ Sub-Editors (ซึ่งเป็นชาวต่างชาติ) มาช่วยตรวจทาน ซึ่งมีลักษณะของการระดมความคิด และก่อนงานเขียนจะถูกส่งไปที่ฝ่ายผลิต บรรณาธิการจะตรวจดูความเรียบร้อยอีกครั้งหนึ่ง ดังนั้นจึงพบว่าไม่มีงานเขียนสารคดีของนักเขียน นักข่าวคนใดที่เขียนออกมาแล้วใช้ไม่ได้เลย

เกณฑ์ที่ใช้คัดเลือกเนื้อหาและประเด็นต่าง ๆ

การประชุมเป็นขั้นตอนของการคัดเลือกแนวความคิดเกี่ยวกับเนื้อหา เรื่องราวและประเด็นต่าง ๆ ของนักเขียนนักข่าว Outlook และการที่นักเขียนนักข่าวจะคัดเลือกสิ่งต่าง ๆ เหล่า นั้นมานำเสนอ ก็ย่อมจะต้องมีหลักเกณฑ์การเลือกประเด็นต่าง ๆ เหล่านั้น

จากแนวคิดเรื่องสารคดี และหลักการประเมินคุณค่าข่าวดังที่กล่าวไปแล้วในบทที่ 2 นั้น พบว่า องค์ประกอบและปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้มีส่วนสอดคล้องกับการพิจารณาคุณค่าข่าวและการมานำเสนอเป็นสารคดีของนักเขียนนักข่าว Outlook

กล่าวโดยสรุปคือ ประเด็น เรื่องราว และเหตุการณ์ที่นักเขียนนักข่าว Outlook นำมาเสนอเป็นสารคดี สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประการคือ

ประการแรก ประเด็นและเรื่องราวเหล่านั้นจะต้องน่าสนใจ หรือกำลังอยู่ในกระแส (current issues) กล่าวคืออย่างน้อยจะต้องมีคุณลักษณะของความเด่น ความแปลก ความน่าสนใจจากตัวนักเขียนนักข่าว ความขัดแย้ง ฯลฯ เป็นองค์ประกอบอยู่ 1-2 องค์ประกอบ หรือหลายๆ องค์ประกอบผสมผสานกันใน 1 ประเด็น ซึ่งการเลือกประเด็นโดยยึดหลักเกณฑ์ข้างต้นนี้ กล่าวได้

ว่าเป็นหลักจิตวิทยาอย่างหนึ่ง โดยสิ่งเหล่านี้เป็นเกณฑ์พื้นฐานในการสร้างความมั่นใจว่า สารคดีที่เขียนออกมานั้น ควรจะได้รับความสนใจจากผู้อ่านในระดับใดระดับหนึ่งแน่นอน

ประการที่สอง ประเด็นหรือเรื่องราวที่ไม่เด่น หรือมีคุณสมบัติโดดเด่นชนิดหนึ่งขาดไป เช่น ความเด่น ความสำคัญ ความแปลกขาดไป ในกรณีนี้นักเขียนนักข่าวจะต้องพยายามหาจุดเด่นของเรื่องให้ได้ หรืออาจสร้างมุมมองใหม่ ๆ ให้แปลกใหม่ออกไป เพื่อเพิ่มความรู้และอรรถรสให้แก่ผู้อ่าน

ประการที่สาม อาศัยวิธีการนำเสนอที่เพิ่มรสชาด (Style of Presentation) กรณีนี้นักเขียนนักข่าวส่วนใหญ่อธิบายถึงวิธีการนี้ว่า อย่างเช่น การใช้คำ วลี สำนวนต่าง ๆ หรือประโยคประเภท "Bullet Sentences" มาตั้งชื่อสารคดี มาใช้เขียนในส่วนของ "Buff" และบทนำ (Lead) เพื่อให้สะดุดตาและกระทบความรู้สึกของผู้อ่านได้เร็วมากยิ่งขึ้น เช่น การนำชื่อเพลงมาตั้งชื่อสารคดี "Against all odds" หรือการนำเอาชื่อภาพยนตร์มาตั้งชื่อสารคดี "Under Siege" เป็นต้น นอกจากนี้ การนำเอาประโยคคำถามมาใช้เขียนส่วนของบทนำ อาจดึงดูดใจผู้อ่านติดตามหาคำตอบจากสารคดีได้เช่นกัน อย่างเช่น สารคดีเรื่อง "Art, art everywhere" ที่ขึ้นบทนำว่า "Could there be any relation between shark fins emerging from Chiang Mai's city moats, a fiery antinuclear protest, and wornan standing surrounded by candles at a Buddhist temple? (Monday November 27, 1995) หรือสารคดี เรื่อง "What's in a name?" ที่ขึ้นต้นบทนำว่า "Yupa Ratanajand, Who?" เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การตัดสินใจว่า เนื้อหาหรือประเด็นใดน่าสนใจ หรือสำคัญเพียงพที่จะนำมาเสนอเป็นสารคดีหรือไม่นั้น นอกจากนักเขียนนักข่าวจะนำหลักเกณฑ์ข้างต้นมาพิจารณาแล้ว ยังอาจกล่าวได้ว่า "บรรณาธิการ" เป็นผู้ที่มียุทธศาสตร์สำคัญในการประเมินเนื้อหาที่นักเขียนนักข่าวนำมาเสนอในที่ประชุมข่าวในแต่ละครั้ง

จากการศึกษาพบว่า นักเขียนนักข่าว Outlook โดยส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ เรื่องราว เหตุการณ์ และประเด็นต่าง ๆ ที่นำมาเสนอเป็นสารคดีใน Section Outlook โดยปกติแล้วก็ควรจะต้องมีความน่าสนใจและความสำคัญ รวมทั้งหลักเกณฑ์คุณค่าข่าวเป็นองค์ประกอบพื้นฐานอยู่แล้ว อย่างไรก็ตามประเด็นธรรมดา ๆ ก็สามารถนำมาเขียนให้ดูน่าสนใจได้ด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการเลือกมุมมองในการนำเสนอของนักเขียนนักข่าว ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

กรรณจรีชา สุขรุ่ง (2537) ได้อธิบายว่า อย่างการนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับป่าไม้ อาจจัดได้ว่าเป็นประเด็นธรรมดา ๆ และดูเหมือนว่าไม่น่าสนใจเท่าไรนัก รวมทั้งในปัจจุบันมีงานเขียนหลายประเภทที่นำเสนอเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้อยู่มากมาย ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเน้นไปที่การตำหนิผู้ที่ตัดต้นไม้ แต่เราก็อาจจะเลือกมุมมองใหม่ โดยการเปรียบเทียบให้เห็นถึงสถิติของจำนวนป่าไม้ในอดีตกับปัจจุบัน แทนที่จะเขียนในแง่การประณามผู้ที่ตัดต้นไม้ ซึ่งอาจจะทำให้ดูน่าสนใจและกระแทกความรู้สึกของผู้อ่าน

นอกจากนี้ วิภาวี โอทกานนท์ (2537) ได้ให้ความคิดเห็นว่าเป็นประเด็นที่จะเลือกก็จะมีความเด่นและความสำคัญประกอบอยู่บ้าง แต่จริง ๆ แล้วน่าจะเน้นที่การเขียนให้ผู้อ่านรู้สึกคล้อยตามหรือมีอารมณ์ร่วมกับเนื้อหาที่เรานำเสนอมากกว่า เพราะเรื่องหรือประเด็นที่ธรรมดา ๆ ก็สามารถนำมาเขียนเป็นสารคดีได้เช่นกัน

ส่วน ปฎิมา ฮาร่า (2538) ได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ความสำคัญและความเด่นก็จัดว่าเป็นองค์ประกอบที่สามารถนำมาเป็นส่วนช่วยในการเลือกประเด็นต่าง ๆ มาเขียน อย่างไรก็ตามประเด็นธรรมดา ๆ ก็สามารถนำมาเขียนได้ โดยจะต้องหาจุดเด่นของประเด็นให้ได้เสียก่อน แล้วค่อยเรียบเรียงโดยใช้สำนวนภาษาที่สละสลวย เพื่อให้ประเด็นต่าง ๆ เหล่านั้นดูน่าสนใจและน่าอ่าน

ซึ่ง พงษ์เพชร เมฆลอย (2537) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่าจากหลักการประเมินคุณค่าชื่อนั้น สิ่งที่น่าเขียนนำเสนอจะต้องเกิดขึ้นในลักษณะของเหตุการณ์และสถานการณ์นั่นเอง กล่าวคือ ประเด็นต่าง ๆ เหล่านั้นจะต้องมีคุณค่าในตัวเองเพราะตัวนักเขียนตัวเองอาจจะทำให้สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้น่าสนใจแปลกหรือได้เพียงระดับหนึ่งเท่านั้น ซึ่งโดยปกติแล้ว เหตุการณ์หรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นย่อมจะต้องมีปัจจัยที่กล่าวไปแล้วข้างต้นเป็นองค์ประกอบอยู่ไม่มากก็น้อย ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับประเภทและความสนใจของผู้อ่าน รวมทั้งองค์ประกอบต่าง ๆ ที่กล่าวไปแล้วข้างต้นว่า เหตุการณ์ใด ประเด็นใดบรรจุองค์ประกอบต่าง ๆ ไว้เท่าใด ก็ประเภท หรือเหตุการณ์ใดที่มีคุณสมบัติโดดเด่นไป เช่น ความแปลก ความสำคัญ หรือความเด่นชัดไป บางทีนักเขียนนักข่าวที่มีความชำนาญ อาจสามารถเพิ่มรสชาติที่ขาดหายไป เพื่อให้เรื่องต่าง ๆ เหล่านี้น่าสนใจ และน่าอ่านมากขึ้น แต่จะต้องไม่เกินเลยความเป็นจริงที่มีอยู่ (ดูรายละเอียดการสัมภาษณ์เพิ่มเติมในภาคผนวก ข.)

3.2.2 การประชุมเพื่อมอบหมายงานเขียนและความรับผิดชอบ

ตามทัศนะของนักวิชาการ การแบ่งงานมีองค์ประกอบที่ควรพิจารณาอยู่ 2 ประการ ประการแรก คือ การมอบหมายงาน ซึ่งได้แก่ การกำหนดหน้าที่ของบุคคลากรให้ชัดเจนว่า ให้เขาทำอะไร อย่างไร คาดหวังอะไรจากเขา ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ช่วยมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้ได้ดี ได้แก่ แผนภูมิแจกแจงงาน การกำหนดรายละเอียดของงาน การอบรมบุคคลากรให้ทำความเข้าใจในภาระหน้าที่และความรับผิดชอบ รวมทั้งต้องมีการพิจารณาบุคคลที่มอบหมายหน้าที่ให้ว่าแต่ละคนมีความถนัดด้านใด มีอุปนิสัยเหมาะสมกับงานประเภทใดมีจุดอ่อนอะไรบ้าง ส่วนประการที่สองคือ การกำหนดงาน ซึ่งนอกจากจะเน้นไปตามความชำนาญเฉพาะด้านของแต่ละบุคคลแล้ว (Specialization) ควรจะมีการหมุนเวียนผลิตเปลี่ยนหน้าที่ให้คนเคยงานด้านอื่น ๆ เพื่อเป็นการแสวงหาเส้นทางใหม่ ๆ เพื่อให้การทำงานแบบความชำนาญพิเศษให้ได้ผลดีขึ้น (นิพนธ์ ศศิธร, 2523)

3.2.2.1 การมอบหมายงาน

จากแผนภาพแสดงหน้าที่หลักของนักเขียนนักข่าว Outlook ดังแสดงแล้วในหน้า 37 พบว่ากิจกรรมหลักหรือหน้าที่หลักที่นักเขียนนักข่าวจะต้องปฏิบัติก็คือ การเข้าประชุมข่าวการออกไปทำข่าว(สารคดี) การเขียนสารคดี รวมทั้งการเข้าเวรเข้า(Duty) สำหรับการเขียนข่าวประชาสัมพันธ์(Snip)นั้นจะเป็นลักษณะของการอาสาสมัครทำ หรือเป็นความรับผิดชอบร่วมกัน กล่าวคือ หากนักเขียนนักข่าวคนใดว่างก็รับผิดชอบงานในส่วนนี้ไป

ส่วนในด้านของการมอบหมายงานและความรับผิดชอบซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในวัตถุประสงค์ของการประชุมทุกวันจันทร์นั้น จากการศึกษาพบว่าลักษณะและวิธีการกำหนดหรือมอบหมายงานเขียนและความรับผิดชอบของแผนก Outlook มีส่วนสอดคล้องกับทักษะของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้นโดยจะประกอบไปด้วยหลักเกณฑ์ต่างๆ ดังต่อไปนี้ คือ บรรณาธิการจะมอบหมายงานเขียนและความรับผิดชอบตามความถนัด ความรู้และความสามารถ รวมทั้งความสนใจพิเศษในเรื่องราวหรือประเด็นต่างๆ ของนักเขียนนักข่าว

และหากพิจารณาถึงวิธีการการมอบหมายงานเขียนสารคดีของนักเขียนนักข่าวสามารถวิเคราะห์ได้ว่าประกอบด้วย 2 ระบบ คือ

ระบบแรกคือนักเขียนนักข่าวเสนอประเด็นเอง (อาสาสมัคร) ซึ่งส่วนใหญ่ มักจะเป็นนักเขียนนักข่าวรุ่นพี่ (Senior) เป็นผู้เสนอ และเป็นประเด็นที่นักเขียนค่อนข้างที่จะถนัดเสียเป็นส่วนใหญ่

อย่างไรก็ตาม บางครั้งนักเขียนนักข่าวรุ่นพี่ก็ได้มอบหมายงานเขียนสารคดีที่ตนไม่ถนัดด้วยเช่นกันโดยนักเขียนนักข่าวรุ่นพี่ส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นว่าการกระทำเช่นนี้เป็นสิ่งดีเพราะเป็นการผลิตเปลี่ยนหมุนเวียนให้นักเขียนนักข่าวสร้างความคุ้นเคยกับการเขียนสารคดีประเภทอื่นบ้าง รวมทั้งเป็นการสร้างทักษะการเขียนสารคดี ซึ่งนักเขียนนักข่าวส่วนใหญ่ยอมรับการมอบหมาย

งานเขียนสารคดีลักษณะเช่นนี้ด้วยเช่นกัน

ระบบที่สองคือการได้รับมอบหมายจากบรรณาธิการ กรณีนี้จากข้อมูลการสังเกตการณ์ พบว่าจะเป็นการมอบหมายให้นักเขียนรุ่นน้องเสียเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้เป็นเพราะนักเขียนนักข่าวรุ่นน้องยังมีประสบการณ์น้อย ด้วยเหตุนี้จึงอาจทำให้ไม่ค่อยกล้าที่จะเสนอแนวความคิดหรือความคิดเห็นของตนเสียเท่าไร และนอกจากนี้ยังพบว่า บางครั้งนักเขียนนักข่าวรุ่นพี่ อาจจะลองเสนอหัวข้อและแนะนำให้นักเขียนนักข่าวรุ่นน้องเขียนสารคดีได้ด้วยเช่นกันสะดวกขึ้น เพราะนักเขียนนักข่าวจะมีความรู้สึกเต็มใจที่จะทำงานเนื่องจากเป็นสิ่งที่ตนถนัดและสนใจ ส่วนข้อเสียนั้นอาจทำให้นักเขียนนักข่าวติดกับสไตล์ (Style) การเขียนสารคดีแบบเดิม ๆ ซึ่งอาจส่งผลให้เนื้อหาสารคดีไม่หลากหลายเท่าที่ควร

ดังนั้น เมื่อวิเคราะห์ถึงข้อดี และข้อเสียของลักษณะการมอบหมายงานทั้ง 2 ระบบ ดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่า การมอบหมายงานเขียนตามความสามารถและความถนัด หรือการมอบหมายงานตามที่นักเขียนนักข่าวเสนอนั้น ข้อดีก็คือทำให้การทำงานและการเขียนสารคดี (จากบรรณาธิการ) จะอยู่ที่ความสามารถของนักเขียนนักข่าวที่จะนำเสนอแนวคิดได้ชัดเจนเพียงใดในที่ประชุม ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นที่ยอมรับในที่ประชุม ก็จะมีเพียงแค่การเปลี่ยนแปลงหรือมีข้อเสนอแนะเล็ก ๆ น้อย ๆ จากบรรณาธิการเท่านั้น

ส่วนการได้รับมอบหมายงานที่ไม่ถนัดนั้น หากมองในส่วนข้อดีก็เพื่อเป็นการหมุนเวียนผลัดเปลี่ยนให้นักเขียนนักข่าวสร้างความคุ้นเคยกับการเขียนสารคดีประเภทอื่น ๆ รวมทั้งเพื่อเป็นการสร้างทักษะในการเขียนสารคดี อย่างไรก็ตาม หากปริมาณของการได้รับมอบหมายงานที่ไม่ถนัดนั้นมีมากเกินไป ก็จะทำให้ดูเหมือนว่าเป็นการบังคับ ซึ่งอาจเป็นผลให้งานเขียนสารคดีที่ออกมาไม่ดีเท่าที่ควรจะเป็น รวมทั้งนักเขียนจะรู้สึกว่าเป็นความกดดันอย่างหนึ่งเช่นกัน ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นักเขียนนักข่าว (2538) พบว่า ยังไม่มีนักเขียนนักข่าวท่านใดประสบปัญหาเรื่องความกดดันเมื่อได้รับมอบหมายงานที่ไม่ถนัด ทั้งนี้เนื่องจากบรรณาธิการ (สนิทสุดา เอกชัย) ได้เปิดให้มีโอกาสให้มีการพูดคุยกันก่อน กล่าวคือ นักเขียนนักข่าวทุกคนสามารถต่อรองได้ซึ่งด้านสนิทสุดา เอกชัย

(2538) กล่าวว่า ที่เปิดให้มีโอกาสเช่นนี้ เพราะไม่ต้องการให้นักเขียนนักข่าวรู้สึกว่าเป็นความกดดัน ซึ่งจะทำให้นักเขียนรู้สึกเบื่อ และส่งผลต่อไปถึงงานเขียนสารคดี

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า บรรณาธิการต้องคอยดูแลและควบคุมสัดส่วนระหว่างเรื่องที่นักเขียนนักข่าวถนัดและไม่ถนัดโดยให้ผู้ที่ต้องเขียนแสดงความคิดเห็นออกมาเอง

สนิทสุดา เอกชัย (2537) อธิบายว่า ก่อนจะมอบหมายงานเขียนให้นักเขียนนักข่าวจะต้องมีการประชุมก่อนเสมอ สำหรับการมอบหมายงานทั้ง 2 วิธีการที่กล่าวมาแล้วคือ การมอบหมายให้ไปทำและกรณีที่นักเขียนนักข่าวนำสิ่งที่ตนสนใจมาเสนอนั้น หากนักเขียนนักข่าวมีปัญหาหรือไม่อยากทำก็สามารถพูดคุยกันได้ เพราะถ้าหากมอบหมายงานให้ไปแล้วนักเขียนนักข่าวรู้สึกอึดอัดไม่อยากทำ ก็อาจจะส่งผลกระทบต่องานเขียนสารคดีของพวกเขาได้ ส่วนการกำหนดหรือวางตัวนักเขียนนักข่าวให้เหมาะสมกับประเด็นหรือเรื่องราวต่างๆ ที่พวกเขาจะเขียนนั้น สืบเนื่องจากเหตุผลที่ว่าในทางปฏิบัตินั้นความรู้ความสามารถของนักเขียนนักข่าวแต่ละคนนั้นแตกต่างกัน อย่างเช่นนักเขียนนักข่าวบางคนจะมีความถนัดเรื่องสิ่งแวดล้อม เรื่องประเภท Human Interest หรือมีความสนใจในเรื่องของปฏิมากรรม ทัศนกรรม เป็นต้น

จากลักษณะการมอบหมายงานดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่า เป็นระบบการสื่อสารแบบสองทาง (Two Way Communication กล่าวคือ นักเขียนนักข่าวสามารถแสดงความคิดเห็นโต้ตอบกับบรรณาธิการได้

ส่วนนักเขียนนักข่าวรุ่นพี่บางท่านได้แสดงทัศนะว่า แม้ว่าการมอบหมายงานเขียน ส่วนใหญ่จะคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และความถนัดเป็นหลักแล้ว บางครั้งนักเขียนนักข่าว ก็อาจจะได้รับมอบหมายงานเขียนสารคดีที่ตนไม่ถนัดบ้าง ซึ่งในกรณีนี้นักเขียนนักข่าวจะแก้ไขจุดอ่อนดังกล่าวด้วยการใช้วิธีสอบถามข้อมูลจากผู้รู้และผู้สัมผัสในเรื่องนั้นโดยเฉพาะ หรือศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ รวมทั้งปรึกษาและพูดคุยกับบรรดาเพื่อนนักเขียนนักข่าวด้วยกัน (ศุวรรชภา อธิวา เรื่องชัย, 2538)

สำหรับทัศนคติของนักเขียนนักข่าวรุ่นน้อง เกี่ยวกับการมอบหมายงานเขียนสารคดีนั้น ทัศนีย์ เวชพงษา (2537) กล่าวว่า โดยส่วนใหญ่จะได้มอบหมายงานให้ไปทำจากบรรณาธิการ (สนิทสุดา เอกชัย) ซึ่งจะเป็นเพียงแค่ช่วงการทำงาน 2-3 เดือนแรก ทั้งนี้เนื่องจากนักเขียนนักข่าวใหม่ยังไม่มีประสบการณ์ด้านการเขียนสารคดี นอกจากนี้การมองปัญหาหรือประเด็นต่าง ๆ นั้น อาจจะยังไม่กว้างพอรวมทั้งยังไม่ทราบถึงความถนัด และความสนใจของตนเองจนกว่าจะลองเขียนงานไปช่วงระยะเวลาหนึ่ง

ส่วน กรรณจริยา สุขรุ่ง (2537) ซึ่งเป็นนักเขียนนักข่าวรุ่นน้องอีกท่านหนึ่ง ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ในระยะแรก ๆ พี่ ๆ Senior (นักเขียนนักข่าวรุ่นพี่) จะลองเสนอหัวข้อหรือประเด็นต่าง ๆ มาให้ก่อน โดยจะบอกแนวทางและมุมมองในแง่ต่าง ๆ รวมทั้งบอกให้ทราบถึงแหล่งข้อมูลที่สำคัญ ๆ ที่ควรจะไปศึกษาค้นคว้า ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า แนวคิดหลักส่วนใหญ่จะมาจากพี่ Senior ต่อมาช่วงหลังนักเขียนนักข่าวรุ่นน้องก็จะเริ่มมีมุมมองของตนเอง ดังนั้นเมื่อมีการประชุมข่าวนักเขียนนักข่าวรุ่นน้องก็สามารถที่จะเสนอหัวข้อ เรื่องราว เหตุการณ์ และประเด็นต่าง ๆ ตามที่ตนเองสนใจและอยากเขียนได้บ้าง ซึ่งการคัดเลือกเรื่องที่จะเขียนจะเกิดมาจากการประชุมก่อนหรือบางทีนักเขียนนักข่าวอาจจะไปเสาะแสวงหาหรืออาจไปประสบพบเหตุการณ์ที่น่าสนใจ แล้วนำมาเสนอในวันประชุมข่าว (วันจันทร์) (ดูรายละเอียดการสัมภาษณ์เพิ่มเติมในภาคผนวก ข.)

3.2.2.2 การกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบ

สำหรับการกำหนดขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบนั้น จากการศึกษาพบว่า มีการแสดงหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างชัดเจน โดยหลังจากการประชุมข่าวและมอบหมายงานเขียนให้นักเขียนนักข่าวแล้ว ก็จะนำมาบันทึกบน White Board เพื่อเป็นการชี้ให้เห็นถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของนักเขียนนักข่าว Outlook ในแต่ละวัน ดังตัวอย่างที่แสดงในตารางต่อไปนี้

เดือน	วัน	วันที่	Front Page	Back Page	Duty
Aug.	Monday	22	พงษ์เพชร	กรรณจริษา	กุลนรี, ปฎิมา
	Tuesday	23	ภัทร	นิลบล	พงษ์เพชร
	Wednesday	24	ฝัน	วิภาวี	ทัศนีย์
	Thursday	25	ภัทร	พงษ์เพชร	ศุวรรณ
	Friday	26	สนิทสุดา	ภัทร	กรรณจริษา
	Saturday	27	ทัศนีย์	ศุวรรณ	ภัทร
Sept.	Monday	29	นิลบล	ปฎิมา	พงษ์เพชร
	Tuesday	30	วิภาวี	ฝัน	ทัศนีย์
	Wednesday	31	พงษ์เพชร	ทัศนีย์	กรรณจริษา
	Thursday	1	กุลนรี	กรรณจริษา	ฝัน
	Friday	2	ปฎิมา	นิลบล	ภัทร
	Saturday	3	กรรณจริษา	วิภาวี	ทัศนีย์

จากตารางช่องคำว่า "Front Page" นั้นหมายถึง สารคดี หน้า 1 ของ Section Outlook ส่วน "Back Page" หมายถึง สารคดีหน้าหลัง และ "Duty" หมายถึงหน้าที่ความรับผิดชอบของนักเขียนนักข่าวที่จะต้องมาเข้าเวรทำงานแต่เช้า (ดังได้อธิบายแล้วในหน้า 47)

หากพิจารณาจากตารางข้างบนนี้ จะเห็นได้ว่า มีชื่อของนักเขียนนักข่าวคนเดียวกันปรากฏซ้ำกันอยู่ อย่างเช่น กรณีของภัทร ค่านอุตรา มีงานเขียนสารคดีหน้า 1 รับผิดชอบในเวลาไล่เลี่ยกันถึง 2 เรื่อง ภายใน 1 อาทิตย์ ซึ่งกรณีนี้หมายถึง สารคดีที่เป็น Long-Term Period

Feature และสารคดี Short-Term Period Feature จะต้องส่งในเวลาใกล้เคียงกันพอดี (ภัทร ด้านอุตรา, 2537)

และรายชื่อของนักเขียนนักข่าวที่ปรากฏในตารางนี้ มิได้เป็นรายชื่อที่กำหนดตายตัวว่า นักเขียนนักข่าวคนนั้น จะต้องส่งงานเขียนภายในวันที่กำหนดไว้ในตาราง เพราะหากมีกรณีของ เหตุการณ์ที่สำคัญ ๆ เกิดขึ้น และมีนักเขียนและนักข่าวจากหลาย ๆ แหล่งมาทำสารคดีพร้อมกับ นักเขียนนักข่าว Outlook เช่น กรณีของน้ำท่วม ไฟไหม้สลิ้มคลองเตย การประชุมของ NGO ซึ่ง กรณีต่าง ๆ เหล่านี้ นับได้ว่าเป็นเหตุการณ์น่าสนใจของบุคคลทั่วไป ดังนั้นนักเขียนนักข่าว Outlook จำเป็นจะต้องรีบกลับมาเขียนสารคดี ในรูปแบบของ Section Outlook โดยจะยึด หลักความน่าจะเป็นที่สื่ออื่น ๆ จะนำเสนอ แล้วนักเขียนนักข่าว Outlook จะพยายามฉีกรูปแบบ ให้ต่างออกไป ฉะนั้น รายชื่อที่ปรากฏในตารางข้างต้นก็จะถูกปรับเปลี่ยนไปตามความเหมาะสม

จากลักษณะการกำหนดขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบของนักเขียนนักข่าว Outlook ดังกล่าวข้างต้นสามารถวิเคราะห์ได้ว่า มีกลไกแบบการวางกรอบแผนงานล่วงหน้า และมีการใช้ ความยืดหยุ่นดังเห็นได้จากการปรับเปลี่ยนรายชื่อของนักเขียนนักข่าวหากมีกรณี (เหตุการณ์) สำคัญๆ ดังกล่าวแล้วข้างต้น

หากเกิดกรณีที่นักเขียนนักข่าวไม่สามารถส่งงานเขียนสารคดีได้ตามกำหนด (จนถึงช่วง เวลาที่ศึกษาอยู่นี้ยังไม่มีปรากฏ) ในกรณีนี้ ปฎิมา ชำร่า (2538) อธิบายว่า การแก้ปัญหาที่นั่นอาจ จะเลือกสารคดีที่มี Stock ไว้ของนักเขียนนักข่าวประจำคนใดก็ได้ หากไม่มีก็จะพิจารณางานเขียน สารคดีของนักเขียน นักข่าวอิสระของ Outlook ที่เป็นคนไทยก่อน และหากพบว่ายังไม่มีก็จะ พิจารณางานเขียนของนักเขียนนักข่าวอิสระที่เป็นชาวต่างชาติทั้งที่อยู่ในเมืองไทย และส่งมาจาก ต่างประเทศ รวมทั้งงานเขียนจากบุคคลภายนอกที่สนใจการเขียนสารคดีที่ส่งเข้าไปที่แผนก Outlook

อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์นักเขียนนักข่าว (2538) พบว่า กรณีของการนำเสนอ สารคดีต่าง ๆ ที่มีอยู่ใน stock นั้นก็สามารถนำมาตีพิมพ์โดยไม่จำเป็นต้องรอให้เกิดเหตุการณ์

การส่งต้นฉบับไม่ทัน ซึ่งจากหลักฐานการวิเคราะห์ด้านเอกสาร พบว่ามีกรณีเช่นนี้อยู่จริง ยกตัวอย่างเช่น การนำเสนอสารคดีเรื่อง "The Dream" ซึ่งเขียนโดย KuruVin Boon-Long นักเขียนรางวัล Unesco/Pen Short Story Competition ปี 1995 หรือสารคดีเรื่อง "Voices from the Slum" เขียนโดยบาทหลวง Joseph Maiser ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกที่ทำงานอยู่ในชุมชนแออัดกล้วยน้ำไท เป็นต้น

3.2.3 การประชุมเพื่อแจ้งข่าวคราว

วัตถุประสงค์ของการประชุมข่าวของแผนก Outlook ข้อนี้ก็เพื่อแจ้งข่าวคราวภายในองค์กรที่สำคัญ ๆ เช่น การเลื่อนตำแหน่ง การปรับเปลี่ยนและโยกย้ายบุคลากรที่สำคัญภายในองค์กร การเปลี่ยนแปลงและเพิ่มเติมกฎระเบียบและข้อกำหนดต่าง ๆ ขององค์กร เป็นต้น ซึ่งเวลาที่ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในข้อนี้ จะไม่เกิน 10 นาที

นอกจากวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการดังกล่าวไปแล้วข้างต้น ยังสามารถวิเคราะห์ได้ว่า หน้าที่ที่สำคัญซึ่งแฝงอยู่ในการประชุมข่าวในแต่ละอาทิตย์ก็คือ การสร้างหรือกระชับความสัมพันธ์ระหว่างนักเขียนนักข่าว กล่าวคือ นอกจากประชุมข่าวแล้ว ยังมีการพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันมากมาย รวมทั้งมีการรับประทานอาหารว่างร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้บรรยากาศระหว่างการประชุมข่าวไม่เครียดมากจนเกินไป รวมทั้งเป็นการสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด (Close Relationship) ของทีมงาน และทำให้นักเขียนนักข่าวกล้าที่จะพูดเรื่องราวและปัญหาต่าง ๆ เช่น การที่นักเขียนนักข่าวบางคนขอ (อาสา) ไปทำสารคดียังสถานที่ต่าง ๆ ที่ตนสนใจ หรือเมื่อนักเขียนนักข่าวมีปัญหา อย่างเช่น ขณะที่เขียนสารคดีอาจจะนึกสับสน คำศัพท์ หรือไม่สามารรถขึ้นส่วนนำ (Lead) หรือสรุป (End) ของสารคดีได้ นักเขียนนักข่าวสามารถนำมาพูดคุยในที่ประชุมข่าวได้ ซึ่งจากการสังเกตการณ์พบว่า นักเขียนนักข่าวจะพยายามช่วยกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยเสนอความคิดเห็น หรือพยายามเสนอแหล่งข้อมูลที่สามารถนำมาประกอบการเขียนสารคดีได้ เป็นต้น

3.3 ประเภทของเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอสารคดีของ Outlook Section

จากการศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาสารคดีของ Outlook พบว่า "เนื้อหา" มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการการทำงานของนักเขียนนักข่าว Outlook โดย "เนื้อหา" จะเป็นตัวกำหนดลักษณะรูปแบบการนำเสนอรวมทั้งแหล่งข้อมูล กล่าวคือ "เนื้อหา" แบบใดควรจะใช้วิธีการ (รูปแบบ) การนำเสนออย่างไรหรือแบบใดจึงจะน่าสนใจ เช่น หากทำสารคดีเกี่ยวกับผู้ประสบภัยจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งรูปแบบการนำเสนอจะเน้นที่ตัวบุคคลด้วยเหตุผลที่ว่า การบอกเล่าจากบุคคลที่ประสบภัยน่าจะสะท้อนให้เห็นถึงความสูญเสียได้ดีกว่าบุคคลที่เห็นเหตุการณ์ ดังนั้นแหล่งข้อมูลที่จะใช้ประกอบอ้างอิงการเขียนสารคดีประเภทนี้ก็จะแหล่งข้อมูลปฐมภูมิเสียเป็นส่วนใหญ่ เป็นต้น

นอกจากนี้ยังพบว่า เนื้อหารวมทั้งรูปแบบการนำเสนอมีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการทำงานของนักเขียนนักข่าว Outlook ในแง่ของการจัดความสัมพันธ์ของการนำเสนอเนื้อหา (Content Balancing) กล่าวคือ การพยายามนำเสนอสารคดีทั้ง 3 ประเภทอันได้แก่ สารคดีทั่วไป สารคดีสนองปณิธานวิสัย และสารคดีข้อโต้แย้ง (ดังจะได้กล่าวถึงสารคดีทั้ง 3 ประเภทนี้โดยละเอียดในตอนต่อไป) ให้มีสัดส่วนที่พอเหมาะโดยไม่ให้น้ำหนักแก่สารคดีประเภทใดประเภทหนึ่งมากเกินไป

3.3.1 ประเภทเนื้อหาของสารคดี Outlook

จากการศึกษาและวิเคราะห์ถึงเนื้อหาสารคดีของ Outlook Section พบว่า ประกอบด้วยหัวข้อใหญ่ (Theme) 2 หัวข้อ คือ สังคมและวัฒนธรรม ส่วนเรื่องของเศรษฐกิจและการเมืองจะไม่นำเสนอ ซึ่งนักเขียนนักข่าวได้อธิบายว่า สืบเนื่องจากวัตถุประสงค์หลักข้อหนึ่งของแผนก Outlook คือ การให้ความบันเทิง ดังนั้นเนื้อหาสารคดีที่นำเสนอขึ้นจึงมีลักษณะของการอ่านเพื่อความบันเทิง (Leisure) หรือเมื่อผู้อ่านอ่านแล้วเกิดความรู้เพิ่มเติม นอกจากนี้เนื่องจากภายในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ มีส่วน (Section) เฉพาะที่นำเสนอเนื้อหา (ข่าว เหตุการณ์ หรือประเด็น) ที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจและการเมืองอยู่แล้ว ซึ่งก็คือ Section ของ "Business Post" และ "Political Section"

สำหรับเนื้อเรื่องต่าง ๆ (Contents) ที่นักเขียนนักข่าว Outlook คัดเลือกมานำเสนอนั้นมีวัตถุประสงค์ก็เพื่อที่จะพยายามทำให้เนื้อหาสารคดีของ Outlook Section มีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น และจากการศึกษาถึงเนื้อหาสารคดีของ Outlook พบว่า ความหลากหลายของเนื้อหาที่นำเสนอออกมานั้นจะอยู่ภายใต้ Theme ใหญ่ทั้ง 2 Theme ดังกล่าวไปแล้วข้างต้น

ตัวอย่างการนำเสนอสารคดีภายใต้ Theme ของศิลปวัฒนธรรม เช่น สารคดีเรื่อง "Keeping Thai arts alive" (Wednesday May 25, 1994) ที่นำเสนอเกี่ยวกับความสำคัญการรำไทยและดนตรีไทยซึ่งสมควรจะอนุรักษ์ไว้ หรือสารคดีเรื่อง "Taking Centre Stage" ที่นำเสนอเรื่องของละครเวทีของไทย ซึ่งเป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่กำลังได้รับความนิยมรวมทั้งนำเสนอความสำเร็จของ เอกชัย เอกรงค์ธรรม ที่พยายามนำเอาละครเวทีของไทยเข้าสู่เวทีละครนานาชาติ และสารคดีเรื่อง "Art, art everywhere" (Monday November 27, 1995) ที่นำเสนอเนื้อหาของการร่วมมือกันแสดงงานศิลปะในรูปแบบต่าง ๆ ของศิลปิน 64 ชีวิต ทั้งที่เป็นชาวไทยและชาวต่างชาติ ณ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเนื้อเรื่องแสดงให้เห็นถึงความเป็นศิลปะที่สามารถเกิดขึ้นได้ในทุกที่และในรูปแบบต่าง ๆ เช่น บนเสาไฟฟ้า ในน้ำ และบนฟุตบอล เป็นต้น (ดูรายละเอียดของเนื้อหาสารคดีข้างต้นเพิ่มเติมได้ในภาคผนวก ค.)

ส่วนสารคดีที่นำเสนอภายใต้ Theme ของสังคมนั้น อย่างเช่น การนำเสนอปัญหาของสังคมไทยในแง่มุมต่าง ๆ อาทิ สารคดีเรื่อง "Under Siege" (Saturday November 9, 1995) ที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาที่คนกรุงเทพฯ กำลังเผชิญอยู่และค่อนข้างที่จะหลีกเลี่ยงได้ยาก ซึ่งก็คือ ปัญหาของมลพิษทางอากาศ รวมทั้งนำเสนอผลกระทบของสารพิษที่ปะปนอยู่ในอากาศ โดยแสดงรายละเอียดของระดับปริมาณสารตะกั่วและคาร์บอนไดออกไซด์ ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกายหากระดับสารพิษดังกล่าวมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น หรือสารคดีเรื่อง "Voices from the slum" (Tuesday September 19, 1995) ซึ่งนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ ที่เลือกไม่ได้ของประชาชนในสลัมกล้วยน้ำไท รวมทั้งปัญหาที่อาจเกิดตามมาในอนาคตหรือสารคดีเรื่อง "Two-Fold Tragedy" (Thursday September 21, 1995) ที่จะนำเสนอความคิดเห็นของบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นภายหลังจากที่อาชญากรหรือผู้กระทำผิดกระทำแผน

การประกอบคำรับสารภาพต่อหน้าสื่อมวลชนหรือสาธารณชน เป็นต้น (ดูรายละเอียดของเนื้อหาสารคดีข้างต้นนี้เพิ่มเติมได้ในภาคผนวก ค.)

นอกจากสารคดีที่น่าเสนอภายใต้ Theme ของสังคมจะนำเสนอปัญหาหรือสิ่งที่เลวร้ายที่เกิดขึ้นในสังคมแล้ว สารคดีประเภทนี้ยังสามารถนำเสนอเนื้อหาในแง่บวกของบุคคลที่อุทิศตนเพื่อพัฒนาสังคม อย่างเช่น สารคดีเรื่อง "Giving Something Back" (Wednesday September 20, 1995) ซึ่งนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับกลุ่มนักศึกษาอาสาสมัครจากสถาบันต่าง ๆ ที่พยายามจะตอบแทนสังคมที่พวกเขาอาศัยอยู่ โดยในช่วงปิดเทอมทุกเทอม นักศึกษากลุ่มนี้ได้ออกไปพัฒนาตามถิ่นทุรกันดารโดยการสร้างโรงเรียน ห้องสมุด ที่เก็บน้ำ เป็นต้น หรือสารคดีเรื่อง "Progress with the human face" ที่นำเสนอเรื่องราวของ ศรีสว่าง พัววงศ์แพทย์ ซึ่งครั้งหนึ่งเคยดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารแผนกบริการด้านเทคนิคของหน่วยงานความร่วมมือด้านเทคนิคและเศรษฐกิจ แต่ปัจจุบันได้ลาออกจากตำแหน่งนี้ และได้อุทิศตนเพื่อดูแลและพิทักษ์สิทธิเสรีภาพของสตรีและเด็ก ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบัน ศรีสว่าง พัววงศ์แพทย์ ได้มองเห็นถึงปัญหาของเด็กและสตรีที่กำลังทวีความสำคัญมากขึ้น อย่างเช่น ปัญหาด้านการศึกษา ความเป็นอยู่ และการแสวงอาชีพ เป็นต้น (ดูรายละเอียดของเนื้อหาสารคดีข้างต้นนี้เพิ่มเติมได้ในภาคผนวก ค.)

3.3.2 รูปแบบการนำเสนอสารคดีของ Outlook

จากการศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาสารคดีของ Outlook Section สามารถแบ่งประเภทของรูปแบบการนำเสนอสารคดีของนักเขียนนักข่าว Outlook ได้เป็น 3 รูปแบบ คือ

- สารคดีทั่วไป (General Features)
- สารคดีเกี่ยวกับข้อโต้แย้ง (Controversial Features)
- สารคดีสนองปณิธานวิสัย (Human Interest Features)

3.3.2.1 สารคดีทั่วไป ในทัศนะของนักเขียนนักข่าว Outlook (2538) สารคดีทั่วไปนี้ จะหมายถึง สารคดีที่ ไม่จำเป็นจะต้องนำเสนอให้ทันเวลารวดเร็วเท่ากับสารคดี และสามารถจะนำเสนอเมื่อไรก็ได้แล้วแต่ความเหมาะสม

จากการศึกษาถึงการนำเสนอสารคดีประเภทนี้ นักเขียนนักข่าว Outlook ส่วนใหญ่ได้แสดงความคิดเห็นที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ จะนำเสนอตามกระแสของความคิดเห็นของบุคคลทั่วไปหรือตามสภาพการณ์จริงที่เกิดขึ้น ยกตัวอย่างเช่น การเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับวิถีการดำรงชีวิตของบุคคลต่าง ๆ ซึ่งรูปแบบการนำเสนอสารคดีประเภทนี้ จะบรรยายตามลำดับเหตุการณ์ โดยจะนำผู้อ่านสู่เรื่องราวของเหตุการณ์ตามที่เกิดขึ้นจริงตามลำดับจนกระทั่งสิ้นสุดเรื่องที่เขียน ซึ่งอาจจะขมวดตอนจบด้วยลีลาที่ประทับใจผู้อ่าน หรือทิ้งไว้ลอย ๆ ก็แล้วแต่วัตถุประสงค์และเทคนิคเฉพาะตัวของนักเขียนนักข่าว และการนำเสนอประเด็น (สารคดี) ประเภทนี้จะนำเสนอแบบกระชับและตรงไปตรงมา

จากการศึกษาและวิเคราะห์สารคดีทั่วไปของ Outlook Section อาจแบ่งได้เป็นประเภทใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้

- สารคดีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เช่น สารคดีเรื่อง "Dauntless devotion" ที่นำเสนอเนื้อหาของ วิชรินทร์ โศภโตร์ ซึ่งเป็นครูอยู่ที่จังหวัดสุพรรณบุรี และเขาได้ทุ่มเทชีวิตเกือบ 30 ปีอนุรักษ์ป่าไม้ที่ยังคงเหลืออยู่ในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยไม่เกรงกลัวต่ออิทธิพลมืดที่พยายามเข้ามาครอบครองพื้นที่ดังกล่าวเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว เป็นต้น

- สารคดีเกี่ยวกับการศึกษา เช่น สารคดีเรื่อง "Yearning to learn" ที่พยายามนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาด้านศึกษาให้ผู้ที่มีความรับผิดชอบในด้านนี้ตระหนักว่า การพัฒนาทางการศึกษานั้นควรจะเริ่มที่ระดับประถมศึกษา เป็นต้น

- สารคดีเกี่ยวกับพิธีกรรมและความเชื่อต่าง ๆ เช่น สารคดีเรื่อง "Magic metal" ที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการทำดาบจากแร่เหล็ก ซึ่งได้รับความนิยมจากในอำเภอนามก๊ จังหวัด อุดรดิตถ์ โดยชาวบ้านในอำเภอนี้ต่างมีความเชื่อว่า ดาบดังกล่าวมีอำนาจพิเศษที่สามารถจะปกป้องคุ้มครองให้ผู้ที่เป็นเจ้าของดาบนี้ปราศจากอันตรายและสิ่งไม่ดีต่าง ๆ เป็นต้น

- สารคดีด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ เช่น สารคดีเรื่อง "Aids's final frontier" ที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผลกระทบของผู้ที่ติดเชื้อเอชไอวี รวมทั้งวิธีการที่จะลดผลกระทบเหล่านี้หรือสารคดีเรื่อง "Good eyesight for sale" ที่นำเสนอเนื้อหา mong ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นหากผู้บริโภคซื้อแว่นตาหรือคอนแทคเลนส์ไม่ระมัดระวัง เป็นต้น

- สารคดีด้านการท่องเที่ยว อย่างเช่น สารคดีเรื่อง "Nature at its peak" ที่นำเสนอเนื้อหาของความสวยงามของธรรมชาติ บนยอดภูกระดึง จ.เลย เป็นต้น

- สารคดีเกี่ยวกับบุคคล เช่น สารคดีเรื่อง "Giving something back" ที่นำเสนอเรื่องราวของกลุ่มนิสิตนักศึกษาจากสถาบันต่าง ๆ ที่พยายามจะตอบแทนสังคมที่พวกเขาอยู่ โดยการรวมกลุ่มกันและเข้าไปพัฒนาตามแหล่งชนบทต่าง ๆ เช่น สร้างที่กักเก็บน้ำ ห้องน้ำ ห้องเรียน เป็นต้น หรือสารคดีเรื่อง "Progress with the human face" ซึ่งนำเสนอเรื่องราวของ ศรีสว่าง พัวพงษ์แพทย์ ที่ยอมสละหน้าที่สูงศักดิ์ทางวงราชการ และหันเหชีวิตมาเป็นนักสังคมสงเคราะห์ เพื่อดูแลและพิทักษ์สิทธิของสตรีและเด็ก

- สารคดีประวัติศาสตร์ เช่น สารคดีเรื่อง "Sanctuary under siege" ที่นำเสนอเนื้อหาของวัดโฆษวนาราม จ.ขอนแก่น ซึ่งเอกลักษณ์ของสถานที่อยู่ที่ความเป็นธรรมชาติ โดยพระสงฆ์จะอาศัยปฏิบัติ (ปฏิบัติธรรม) อยู่ในกุฏิที่มีลักษณะเป็นกระท่อม (ภายในวัดนี้จะไม่มีโบสถ์หรือกุฏิที่สร้างจากวัสดุสมัยใหม่เลย) และผู้ที่มาปฏิบัติธรรม (ชาวบ้าน) ก็จะนำเพียงแค่เสื่อมาปูใต้ต้นไม้และฟังเทศน์ ซึ่งนับได้ว่าสถานที่นี้มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์สถานที่หนึ่งด้วยเช่นกัน

- สารคดีแนะนำวิถีการต่าง ๆ อย่างเช่น สารคดีเรื่อง "Not green as it looks" ที่นอกจากจะนำเสนอผลกระทบของสารเคมีที่ตกค้างในพืช ผักและผลไม้ที่เราบริโภคแล้ว นักเขียนนักข่าวยังนำเสนอวิถีการหลีกเลี่ยงสารเคมีดังกล่าวด้วยเช่นกัน ซึ่งก็คือ ควบบริโภคผักผลไม้ ตามฤดูกาล เป็นต้น หรือสารคดีเรื่อง "Paying up slim down" ที่นำเสนอเกี่ยวกับคำแนะนำและข้อควรปฏิบัติที่ถูกรวบรวมจากผู้เชี่ยวชาญสำหรับผู้ที่ต้องการลดน้ำหนัก

➢ สารคดีเกี่ยวกับสัตว์ เช่น สารคดีเรื่อง "Picking the perfect pooch" ที่นำเสนอถึงความน่ารัก น่าเอ็นดู แสนรู้ของสัตว์เลี้ยงที่อยู่ใกล้กับมนุษย์ ซึ่งก็คือ สุนัข และนอกจากเนื้อหาดังกล่าวแล้ว นักเขียนนักข่าวยังได้นำเสนอวิถีการเลือกซื้อสุนัขที่ถูกรวบรวมด้วย

3.3.2.2 สารคดีเกี่ยวกับข้อโต้แย้ง สารคดีประเภทนี้ในทัศนะของนักเขียนนักข่าว Outlook (2538) หมายถึง เรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่มีข้อถกเถียงและไม่สามารถหาข้อสรุปได้ อย่างไรก็ตาม การนำเสนอสารคดีดังกล่าวของนักเขียนนักข่าว มิใช่เพื่อหาข้อสรุปให้แก่ผู้อ่าน แต่เป็นการแสดงให้เห็นถึงการมองต่างมุมของบุคคลต่าง ๆ ทั้งที่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย หรือฝ่ายที่เป็นกลางเกี่ยวกับเรื่องราวหรือเหตุการณ์ของข้อโต้แย้งต่าง ๆ เหล่านี้

สำหรับการนำเสนอสารคดีประเภทนี้ นักเขียนนักข่าวส่วนใหญ่ได้แสดงความคิดเห็นว่าจะกระทำโดยนำเสนอความคิดเห็นหรือข้อมูลของบุคคลที่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย หรือบุคคลที่เป็นกลาง เพื่อให้ผู้อ่านได้พิจารณาข้อมูลของหลาย ๆ ฝ่าย รวมทั้งเพื่อเป็นการลอคอคติที่อาจเกิดขึ้นจากตัวนักเขียนนักข่าว สารคดีที่นำเสนอในลักษณะของสารคดีข้อโต้แย้งอย่างเช่น สารคดีเรื่อง "A Two-fold Tragedy" และสารคดีเรื่อง "What's in a name?" ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอเนื้อหาบางส่วนส่วนของสารคดีทั้งสองเรื่องนี้แล้วในหน้า 63

นอกจากนี้ ทศนีย์ เวชางศา (2538) ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า การหลีกเลี่ยงอคติที่เกิดขึ้นจากตัวนักเขียนนักข่าว สามารถทำได้อีกวิธีหนึ่ง กล่าวคือ การนำเอาวลี คำคม สำนวน หรือคำพูดของบุคคลที่ให้สัมภาษณ์มาใช้เป็นส่วนนำ (Lead) และบทสรุป (Ends)

ตัวอย่างจากการวิเคราะห์เนื้อหาสารคดีซึ่งได้ใช้วิธีการข้างต้นนั้น ได้แก่ สารคดีเรื่อง "What's in a name?" ซึ่งนักเขียนนักข่าวได้เขียนบทสรุปของสารคดีเรื่องนี้ด้วยการนำเสนอความคิดเห็นของบุคคลที่ให้สัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

... Like many women, media celebrity Yupa Petcharit has no choice but to pin her hopes on Anchalee's Name Law. "I want to use my maiden name legally without having to divorce my husband. It and when the new law passes, I will immediately return to my own family name, and my own identity."

หรือสารคดีเรื่อง "Two-fold tragedy" ที่ได้ขึ้นส่วนของบทนำโดยนำเสนอคำสัมภาษณ์ของ บุญสม ไกรอินทร์ ผู้เป็นพ่อที่ได้สูญเสียบุตรชายวัย 4 ขวบ จากเหตุการณ์ฆ่าชิงทรัพย์ (ชิงจักรยาน)

"It was like someone was twisting a knife in my heart, seeing my dead child being repeatedly carried up and down by the crime scene, his brain oozing from his head. It was the most tormenting moment of my life." says the grief-stricken father.

3.3.2.3 สารคดีสนองบุญคุณวิสัย ซึ่งในทัศนะของนักเขียนนักข่าว Outlook จะหมายถึง เรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่มีคุณสมบัตินทางเร้าความสนใจของผู้อ่าน และจากการวิเคราะห์เนื้อหาของสารคดีประเภทนี้ของ Outlook Section พบว่า ส่วนใหญ่ค่อนข้างจะเป็นการนำเสนอเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้นแล้ว แต่ยังเป็นที่น่าสนใจ เช่น สารคดีเรื่อง "The good, the bad and ugly" ที่นำเสนอบรรยากาศและเนื้อหาสาระของการประชุมเรื่องสิทธิของสตรีของสหประชาชาติ ณ กรุงปักกิ่ง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน เป็นต้น หรือการนำเสนอเหตุการณ์ที่กำลังจะเกิดขึ้นอย่างเช่น การนำเสนอสารคดีเรื่อง "Life in the

athletic limelight" ซึ่งในขณะนี้จะเห็นได้ว่าเป็นฤดูกาลการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ และนับได้ว่าเรื่องราวของซีเกมส์ที่กำลังได้รับความนิยมในเวลานี้ (Hot issue) โดยสังเกตได้จากการนำเสนอเรื่องราวนี้ตามสื่อต่าง ๆ ซึ่งนักเขียนนักข่าว Outlook ก็ไม่พลาดที่จะนำเสนอสารคดีเกี่ยวกับซีเกมส์ด้วยเช่นกัน (ดูรายละเอียดการสัมภาษณ์การนำเสนอสารคดีทั้ง 3 รูปแบบข้างต้นเพิ่มในภาคผนวก ข. และรายละเอียดของเนื้อหาสารคดีดังกล่าวข้างต้นทั้งหมดเพิ่มเติมในภาคผนวก ค.)

สำหรับการจัดประเภทสารคดีดังกล่าวข้างต้น เป็นเกณฑ์ของผู้วิจัยโดยดูจากการจัดเรียงฟิล์มสไลด์ของนักเขียนนักข่าว ทั้งนี้เป็นเพราะทางด้านนักเขียนนักข่าว Outlook มิได้จัดประเภทของสารคดีของ Outlook Section เอาไว้ โดยนักเขียนนักข่าวอธิบายว่า เป็นเพราะในสารคดี 1 เรื่อง อาจจะมีสารคดีประเภทอื่นปนอยู่ด้วย เช่น สารคดีเรื่อง "Aids's final frontier" หรือสารคดีเรื่อง "Good eyesight for sale" ที่เป็นทั้งสารคดีด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์และเป็นสารคดีแนะนำวีซีดีอยู่ในเรื่องเดียวกัน หรือสารคดีเรื่อง "Nature at its peak" ที่นอกจากจะนำเสนอเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวแล้ว (สารคดีท่องเที่ยว) ยังมีลักษณะของสารคดีสิ่งแวดล้อมแฝงอยู่ด้วย โดยพิจารณาจากน้ำเสียงของนักเขียนนักข่าว ที่กล่าวว่าความสวยงามของธรรมชาติบนยอดภูกระดึง จะคงความสวยงามอยู่เช่นนี้ตลอดไป หากมนุษย์เราไม่พยายามทำลายเป็นต้น

นอกจากนี้ จากการวิเคราะห์ถึงความสมดุลย์ (สัดส่วน) ของการนำเสนอสารคดีทั้ง 3 ประเภทดังกล่าวข้างต้น นักเขียนนักข่าวได้อธิบายว่า พวกเขาได้ควบคุมปริมาณ (สัดส่วน) ของการนำเสนอสารคดีทั้ง 3 ประเภทดังกล่าว ซึ่งจากการสุ่มตัวอย่างสารคดีของ Outlook Section จำนวน 30 เรื่อง (เลือกสุ่มเฉพาะเดือน พฤศจิกายน 2538) พบว่า การนำเสนอสารคดีประเภททั่วไปจะมีประมาณ 20 เรื่อง ส่วนการนำเสนอสารคดีประเภท ปุณฺชนวิสัย และสารคดีข้อโต้แย้งจะมีประเภทละ 5 เรื่อง ดังนั้นอาจวิเคราะห์ได้ว่า การนำเสนอสารคดีทั้ง 3 ประเภทดังกล่าวของนักเขียนนักข่าว Outlook จึงน่าจะขึ้นอยู่กับความเหมาะสมทั้งในด้านเวลาและเนื้อหาที่จะนำเสนอ

3.4 แหล่งข้อมูลสารคดีของนักเขียนนักข่าว Outlook

จากการศึกษาถึงแหล่งข้อมูล และการรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาอ้างอิงประกอบการเขียนสารคดีของนักเขียนนักข่าว Outlook พบว่าสอดคล้องกับทัศนะของนักวิชาการที่อธิบายว่า ข้อมูลที่สามารถนำมาเรียบเรียงเขียนเป็นสารคดีมักจะมีมาจากแหล่งข้อมูล 2 ประเภท คือ ข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากบุคคลอื่นเป็นต้นแหล่งของเรื่องราวทั้งหมด เช่น ประสบการณ์การท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่าง ๆ ของนักข่าวเป็นต้น ส่วนข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ ข้อมูลจากสิ่งพิมพ์และเอกสารต่าง ๆ ที่สามารถหาได้จากห้องสมุด หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร เป็นต้น

จากการศึกษาพบว่า นักเขียนนักข่าว Outlook สามารถรวบรวมข้อมูลได้จากหลาย ๆ แหล่ง ซึ่งได้แก่ ห้องสมุดของบริษัทโสตพัฒนาวิทย์ฯ สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ ห้องสมุดของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ รวมทั้งสอบถามจากนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เป็นต้น โดยห้องสมุดโสตฯ นับได้ว่า เป็นแหล่งข้อมูลเบื้องต้นที่นักเขียนนักข่าว Outlook สามารถศึกษาค้นคว้าได้เป็นแหล่งแรก โดยห้องสมุดโสตฯ นี้ ตั้งอยู่บริเวณชั้น 2 ของอาคารบางกอกโสตฯ และจะให้บริการแก่บุคลากรภายในองค์กร เวลา 8.30 น. - 17.30 น. ส่วนบุคคลภายนอก ห้องสมุดจะเปิดให้บริการเวลา 14.00 น. - 17.30 น.

ภายในห้องสมุดโสตฯ นี้ ประกอบไปด้วยหนังสือต่าง ๆ มากมาย อาทิ หนังสือพิมพ์ (ทั้งขององค์กรเองและหนังสือพิมพ์ฉบับอื่น ๆ) นิตยสาร รายงานประจำปีของบริษัท รวมทั้งวารสารจากหน่วยงานรัฐและเอกชน เป็นต้น ซึ่งจากการศึกษาพบว่า นักเขียนนักข่าวโดยส่วนใหญ่จะใช้ทักษะและความสามารถเฉพาะตัวในการค้นคว้าข้อมูลจากห้องสมุดและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

กรรณจรีธา สุขรุ่ง (2537) อธิบายว่า แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการเขียนสารคดี โดยปกติจะได้จากสื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ และสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ อย่างเช่น หนังสือทั่ว ๆ ไป นิตยสารต่าง ๆ เช่น City-Life สารคดี หรือคอลัมน์อย่าง Focus ในหนังสือพิมพ์เดอะเนชั่น ซึ่งจะอ่านคอลัมน์นี้เพียงเพื่อต้องการทราบว่าช่วงนี้ Focus กำลังพูดถึงอะไรและประเด็นใดอยู่ นอกจากนี้เหตุการณ์

หรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน หรือสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัวเราก็สามารถนำมาประกอบการเขียนได้เช่นกัน ยิ่งถ้าเรานำเสนอเรื่องราวในชีวิตประจำวันเท่าไร ก็ยิ่งจะทำให้รู้สึกว่าเป็นเรื่องใกล้ตัวมากขึ้นเท่านั้น

นอกจากนี้ แหล่งข้อมูลที่จัดว่าสำคัญมากอีกแหล่งหนึ่งก็คือ แหล่งข้อมูลจากการประชุมข่าว และการพูดคุยระหว่างนักเขียนนักข่าวด้วยกัน

ปฎิมา ชาร่า (2538) ได้ให้ความคิดเห็นที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือข้อมูลที่ได้นั้นจะได้จากสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัว อย่างเช่น เหตุการณ์หรือสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน อาทิ ปัญหาเกี่ยวกับมลพิษ หรือสารเคมีที่ตกค้างตามสิ่งบริโภค เช่น พืช ผัก ผลไม้ เป็นต้น นอกจากนี้ สื่อต่าง ๆ และข้อมูลจากการประชุมข่าวในแต่ละครั้ง นับว่าเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญได้ด้วยเช่นกัน (ดูรายละเอียดการสัมภาษณ์เพิ่มเติมในภาคผนวก ค.)

จากการสัมภาษณ์ถึงปริมาณการใช้แหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิเพื่อนำมาประกอบการเขียนสารคดีแต่ละเรื่องนั้น นักเขียนนักข่าวส่วนใหญ่ (2538) อธิบายว่าขึ้นอยู่กับลักษณะเนื้อหาที่จะนำเสนอกล่าวคือ สารคดีบางเรื่องอาจจะใช้ข้อมูลปฐมภูมิหรือทุติยภูมิอย่างใดอย่างหนึ่งมาประกอบการเขียนก็เพียงพอแล้ว เช่น สารคดีเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว สารคดีบุคคล สารคดีทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น ส่วนสารคดีบางเรื่องจำเป็นต้องมีข้อมูลทั้ง 2 ประเภทดังกล่าวจึงจะทำให้สารคดีมีความน่าเชื่อถือ และสมบูรณ์มากที่สุด สารคดีประเภทนี้ส่วนใหญ่ได้แก่ สารคดีที่นำเสนอเนื้อหาข้อโต้แย้งจากเรื่องราว เหตุการณ์ หรือประเด็นต่าง ๆ

สำหรับสารคดีที่นำข้อมูลปฐมภูมิมาประกอบการเขียนนั้น พงษ์เพชร เมฆลอย (2537) ได้ยกตัวอย่างว่า อย่างเช่น ประเด็นปัจจุบันต่าง ๆ อาทิ กรณีการนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับผู้ประสบภัยต่าง ๆ นักเขียนนักข่าวจะเน้นไปที่การสัมภาษณ์ครอบครัวหรือผู้ประสบภัย (ดูผลกระทบของเหตุการณ์ที่มีต่อบุคคล) ซึ่งข้อมูลที่นำมาเสนอนั้น อาจจะกระทบความรู้สึกและอารมณ์ของผู้อ่านมากกว่าการนำเสนอแบบการบรรยายเหตุการณ์ไปเรื่อย ๆ ซึ่งจะทำให้ดูเหมือนว่าเป็นข่าวมิใช่สารคดี

นอกจากนี้ การนำเสนอสารคดีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ ของนักเขียนนักข่าว Outlook หรือสารคดีประเภทบุคคลก็ใช้ข้อมูลประเภทนี้เสียเป็นส่วนใหญ่ เพราะการบอกเล่าโดยบุคคลทำให้สารคดีมีชีวิตชีวามากขึ้น รวมทั้งยังเอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้การดำเนินชีวิตจากผู้ประสบความสำเร็จในชีวิตมาก่อนแฝงอยู่

ส่วนสารคดีที่ใช้ข้อมูลทฤษฎี ได้แก่ การนำเสนอสารคดีที่ค่อนข้างจะเป็นเรื่องเฉพาะแพทย ซึ่งจำเป็นจะต้องใช้ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ และวิชาการเข้ามาช่วยค้นคว้า ประกอบกับคำศัพท์ที่ใช้ประกอบการเขียนสารคดีประเภทนี้ส่วนใหญ่จะเป็นคำศัพท์เฉพาะ จึงต้องมีการศึกษาค้นคว้าให้เพียงพอเพื่อหลีกเลี่ยงความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้ (สัมภาษณ์ ปวิมา ชาร่า, 2538) (ดูรายละเอียดการสัมภาษณ์เพิ่มเติมในภาคผนวก ข.)

และเมื่อวิเคราะห์ถึงการนำแหล่งข้อมูลทั้ง 2 ประเภทมาใช้ประกอบการเขียนสารคดีของ Outlook Section พบว่าสอดคล้องกับสิ่งที่นักเขียนนักข่าวอธิบายข้างต้น โดยสารคดีที่มีแหล่งข้อมูลเพียงแหล่งเดียวมาประกอบการเขียนนั้น อย่างเช่น สารคดีเรื่อง "Nature at its peak" (Tuesday September 26, 1995) ที่นำเสนอเนื้อหาโดยการพิจารณาถึงสิ่งที่นักเขียนนักข่าวได้ไปประสบพบเห็นมา ซึ่งก็คือ กูกระดิง จ.เลย หรือสารคดีเรื่อง "Life in the athletic limelight" (Wednesday 29, 1995) ที่ใช้ข้อมูลปฐมภูมิ โดยให้นักกีฬาไทย 3 คนคือ กิตติศักดิ์ เสนาณรงค์ ชีวรัตน์ โภพานิชย์ และ เรวดี ศรีท้าว เป็นผู้ถ่ายทอดวิธีการที่จะนำไปสู่เส้นทางการเป็นดาวเด่นทางกีฬา (Sport starts) รวมทั้งสิ่งที่พวกเขาได้รับและสูญเสียจากการเป็นดาวเด่นทางกีฬา (ดูรายละเอียดของเนื้อหาสารคดีข้างต้นในหน้า 49)

ส่วนสารคดีของ Outlook Section ที่ประกอบด้วยแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทฤษฎีมีอยู่รวมกันใน 1 เรื่องนั้นสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท กล่าวคือ สารคดีเฉพาะด้าน (วิชาการ) เช่น การนำเสนอสารคดีเรื่อง "Aids' final frontier" (Friday September 29, 1995) ซึ่งนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผลกระทบของโรคเอดส์ ที่มีต่อทารก หรือสารคดีเรื่อง "Good Eyes Sight for Sale" ที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับข้อพิงระวังเมื่อซื้อกรอบแว่นตา และคอนแทกเลนส์

ดังนั้นข้อมูลที่นักเขียนนักข่าวนำมาเสนอนั้น จำเป็นจะต้องเป็นข้อมูลทางด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ และเป็นวิชาการมากพอสมควร ซึ่งนักเขียนนักข่าวได้นำข้อมูลการสัมภาษณ์จากกุมารแพทย์และจักษุแพทย์ รวมทั้งเอกสารทางวิชาการมาประกอบการนำเสนอ ดังนั้น จึงทำให้การนำเสนอสารคดีเรื่องดังกล่าวมีน้ำหนักและน่าเชื่อถือ (ดูรายละเอียดเนื้อหาของสารคดีข้างต้นเพิ่มเติมในภาคผนวก ค.)

ส่วนสารคดีที่ใช้ข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิมาประกอบการเขียนอีกประเภทหนึ่ง ก็คือ สารคดีประเภทข้อโต้แย้ง (controversial Issues) อย่างเช่น สารคดีเรื่อง "What's in a Name?" (Wednesday September 27, 1995) และสารคดีเรื่อง "A Two-fold tragedy" (Thursday September 21, 1995) โดยสารคดีเรื่องแรกมีเนื้อหาเกี่ยวกับ ความจำเป็นของสตรีที่ต้องเปลี่ยนมาใช้นามสกุลของสามีภายหลังการแต่งงาน ซึ่งในเนื้อหาของสารคดีเรื่องนี้ นักเขียนนักข่าวได้นำเสนอความคิดเห็นของบุคคลฝ่ายต่าง ๆ อาทิ นักวิชาการ นักสังคมสงเคราะห์ นักการเมือง นักธุรกิจ นักกฎหมาย นักสื่อสารมวลชน ทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับการที่ผู้หญิงจำเป็นต้องเปลี่ยนมาใช้นามสกุลสามีหลังการแต่งงาน นอกจากนี้ นักเขียนนักข่าวยังได้นำเอกสารด้านกฎหมายการแต่งงานมาใช้ประกอบการเขียนสารคดีด้วยเช่น (ดูรายละเอียดเนื้อหาเพิ่มเติมในภาคผนวก ค.)

ส่วนสารคดีเรื่อง "A Two-fold tragedy" ซึ่งนอกจากจะนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการที่เด็กชายวัย 11 ขวบทำการฆาตกรรมเด็กชายวัย 4 ขวบ เพียงเพื่อชิงจักรยานแล้ว นักเขียนนักข่าวยังได้พยายามชี้ให้เห็นถึงสิ่งที่ผู้อ่าน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมควรจะต้องตระหนักถึงสิ่งนั้นก็คือวิธีการทำแผนสารภาพของผู้กระทำความผิด (ทั้งในกรณีนี้หรือในคดีอื่น ๆ ควรจะนำมาเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปเห็นหรือไม่ และหากมีการจัดสถานที่เฉพาะเพื่อทำแผนสารภาพ บุคคลต่าง ๆ ในสังคมมีความคิดเห็นอย่างไร โดยนักเขียนนักข่าวได้นำเสนอความคิดเห็นของบุคคลทั่วไป นักวิชาการ จิตแพทย์ ตำรวจ และหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งมีทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ดังที่แสดงในตารางต่อไปนี้ (ดูรายละเอียดเนื้อหาเพิ่มเติมในภาคผนวก ค.)

The Pros and Cons of Re-Enactment	
<u>Pros</u>	<u>Cons</u>
<p>. It shows that the accused confessed to the crime voluntarily, not under pressure from the police or others</p>	<p>. Re-enactment in public places violate the right of the accused humiliating them and finding them "guilty until proven innocent"</p>
<p>. It makes victims or their survivors feel that the police are fulfilling the duty of catching the criminal.</p>	<p>. In most cases, the police cannot guarantee protection of the accused from assault by an angry crowd.</p>
<p>. If the re-enactment supports other evidence, it proves that the accused is the real criminal and not a scapegoat.</p>	<p>. Crime re-enactments may serve as an example to the criminally minded, especially teenagers.</p>

Source: Assoc Prof Narong Jaiharn of Thammasat University's Faculty of law

จากรายละเอียดดังกล่าวไปแล้วข้างต้นพบว่า การใช้ข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิจะขึ้นอยู่กับประเด็นและเนื้อหาที่จะนำเสนอของสารคดีแต่ละเรื่อง ซึ่งจากการสังเกตการณ์พบว่าการประชุมข่าวในแต่ละสัปดาห์จะมีการหยิบยกเอาเรื่องการใช้แหล่งข้อมูลที่เหมาะสมกับเนื้อหาที่จะนำเสนอขึ้นมาพิจารณาด้วยเช่นกัน

ดังนั้น การตระหนักถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากข้อเขียน จึงเป็นความรับผิดชอบเบื้องต้นของผู้เขียนโดยตรง อันจะนำมาซึ่งความระมัดระวังในการนำเสนอข้อมูลและข้อเขียนที่เป็นความจริงและเชื่อถือได้